

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
OKULÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

OKULÖNCESİ EĞİTİMİNDE AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARININ
ÖĞRETMEN VE EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Hilal ATAKAN

Tez Danışmanı
Yard. Doç. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ

Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında desteklenmiştir.

Proje No: 2009\65

Çanakkale – 2010

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

08.10.2010

Hilal ATAKAN

İmza

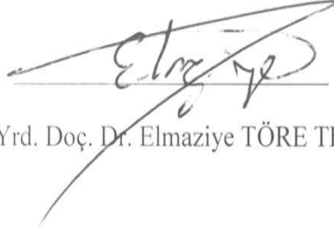
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Hilal ATAKAN'a ait "Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışma, jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı, Okulöncesi Eğitimi Öğretmenliği Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Üye Yard. Doç. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ

(Danışman)

Üye Yrd. Doç. Dr. Elmaziye TÖRE TEMİZ

Üye Yard. Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN

Tez No : 373007
Tez Savunma Tarihi: 25.06.2010

ONAY

Doç. Dr. Yücel ACER
Enstitü Müdürü
25.06.2010

ÖZET

OKULÖNCESİ EĞİTİMİNDE AİLE KATILIMI ÇALIŞMALARININ ÖĞRETMEN VE EBEVEYN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmanın genel amacı, okulöncesi eğitiminde aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu çalışma betimsel nitelikte olup ebeveynlerle yapılan görüşmeler ve öğretmenlere uygulanan anket olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında öğretmen ölçeğinin örneklemini 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Çanakkale ili merkez ve ilçelerindeki MEB'e bağlı okullarda görev yapmakta olan 110 okulöncesi eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Yapılan anket verilerinin sonuçları istatistiksel verilere göre analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş, istatistikî çözümleme için SPSS programından yararlanılmıştır. Sonuçları değerlendirmede, hizmet yılı, yaş ve okuttukları sınıfın mevcut değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı, istatistiksel testler ile sınanmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde ayrıntılı olarak verilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu aşamada ebeveyn görüşmelerinin örneklemini, 2008–2009 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili merkez ve ilçelerindeki okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğu bulunan 20 öğrenci ebeveyni oluşturmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında ebeveynlere uygulanan görüşme formundan elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Görüşmelerden uzun aktarımlar yapılmış ve gözlem notları orijinal hallerine yakın bir biçimde betimlenmiştir. Ayrıca yeterli veri düzeyine ulaşıldığı durumlarda, neden ve nasıl sorularını açıklayabilmek amacıyla ayrıntıya inilmeye çalışılmıştır. Bu aşamada tümevarımcı analiz tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın birinci aşamasında öğretmenlere uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgularla görüşmelerden elde edilen bulguların birbirini desteklediği ortaya çıkmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında elde edilen bulguların analizi sonucunda gerek okul yönetimi gerekse öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına gereken

titizliği gösterip, üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirirlerse aile katılımı alışmalarının hedeflenen amaçlarına ulaşabileceği anlaşılmaktadır.

ABSTRACT

PARTICIPATION OF FAMILY STUDIES IN PRE-SCHOOL EDUCATION ACCORDING TO IDEAS OF TEACHERS AND PARENTS

The overall aim of the research is to evaluate the participation of family studies in pre-school according to ideas of teachers and parents. This study consists of two stages. The first stage is applying the surveys to teachers and second stage is interview with the parents.

In the first stage, the teacher scale is 110 pre-school teachers who are working for 2008 – 2009 academic year and working for Ministry of Education in Çanakkale central and districts. According to the results of the surveys data were analyzed statistically. In conclusion the data obtained were analyzed on computer using SPSS program. SPSS program was used for all statistical analysis. While evaluating the results, teachers' years of service, ages and the class variables of the age groups with a significant difference according to whether the statistical tests and were tested.

In the second phase of the study used to interview technique is which one is Data was collected through semi-structured and non-router. In this stage the parents interview scale is 20 parents are whose children in pre-school for 2008-2009 academic year in Çanakkale central and districts. In the first stage of research, parents interview forms applied to the analysis of the data were analyzed by descriptive. Interviews were conducted long transmissions. Observation notes in a way that was described as close to original state. Besides on the occasions where there are enough data, tried to study in details to find answers the questions like why, how? On this step an inductive analysis technique is used.

In the first stage of the research, it is found that both findings, which are achieved by questionnaire and interview, support each other. In the second stage of the research, results of findings show that to achieve the intended purpose, the school administrations, the teachers and the parents have to meticulous working and have to fulfill the responsibilities.

ÖNSÖZ

Okulöncesi dönem, çocukların eğitimlerindeki en önemli basamaklardan biridir. Bu dönem, çocukların dünyayı araştırmaya, keşfetmeye başladığı, çevresiyle iletişim kurmaya istekli olduğu, yaşadığı toplumun kültürel yapısına uygun davranışlar sergilemeye başladıkları bir dönemdir. Bu dönemde çocuğa kazandırılan bilgi, beceri ve alışkanlıklar, daha sonraki eğitim dönemlerinde başarılı olmalarını sağlayacaktır.

Okulöncesi eğitimin ilk başladığı yer ailedir. Bu nedenle çocuğun yakın çevresi olan ailenin eğitimden ayrı tutulması olanaksızdır. Ailelerin okulöncesi eğitim çağındaki çocuklarının eğitimleri ile ilgilenmeleri çocukların gelişimlerine büyük katkılar sağlamaktadır. Başarılı bir okulöncesi eğitim için aileyi içine alan, aile eğitimini kapsayan, aileye önem veren hedefler oluşturulmalıdır. Bu nedenle okul ile aile arasında sağlanacak olan işbirliği şarttır.

Okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim programları ne kadar başarılı olursa olsun aileler tarafından desteklenmedikçe çocuklarda kalıcı davranış değişiklikleri gerçekleştirebilmek mümkün değildir. Son birkaç yıldır daha güncel hale gelen ve önemi kavranmaya başlayan okulöncesi eğitiminde aile katılımı çalışmaları gelecek yıllarda daha da önem kazanacaktır. Bu durumun çocuklar ve onların başarısı üzerindeki olumlu etkileri şimdiden fark edilmeli ve okul-aile arasında sağlam temelleri olan işbirliği çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Okulöncesi eğitiminde aile katılımı çalışmalarının, öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilerek daha verimli hale getirilmesi düşüncesiyle bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin uyguladıkları aile katılımı çalışmalarından memnun oldukları, sadece bazı noktalarda problemler yaşadıkları, ebeveynlerin ise sınıfta uygulanan eğitim programına kendilerinin katılmalarında öğretmenlerin isteksiz olduğu düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmam süresince planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve raporlaştırılması aşamasında bana sürekli yol gösteren değerli tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ'e; süreç içerisinde bana her konuda yardımcı olan değerli hocam Yard. Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN'e; araştırmamın başlangıcından bitimine

kadar her türlü desteğini esirgemeyen annem Seher ATAKAN'a ve babam İsmail ATAKAN'a; araştırmamın özellikle de sonlarına doğru bana moral vererek desteğini hiç esirgemeyen, sırtımdaki yükü paylaşan değerli hayat arkadaşım Ahmet Tufan BAŞARAN'a bana gösterdikleri anlayıştan dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem.....	1
1.1.1. Okulöncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği.....	2
1.1.2. Ailenin Çocuğun Gelişimi ve Eğitimi Üzerindeki Görev ve Sorumlulukları.....	5
1.1.3. Okulun Çocuğun Gelişimi ve Eğitimi Üzerindeki Görev ve Sorumlulukları.....	9
1.1.4. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı.....	10
1.1.5. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı Çalışmalarını Planlama.....	12
1.1.6. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılım Etkinlikleri.....	13
1.1.6.1. Bilgilendirme Toplantıları.....	14
1.1.6.2. Ailelerin Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Etkinliklere Katılımı.....	15
1.1.6.3. Veli Toplantıları.....	19
1.1.6.4. Ev Ziyaretleri.....	19
1.1.6.5. Ailenin Kurum Programına Katılımı.....	20
1.1.6.6. Evde Öğrenme.....	21
1.1.7. Ailelerin Karar Verme Sürecine Katılımı.....	21
1.1.8. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmasının Amaç ve Yararları.....	22
1.1.9. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katımı Çalışmalarını Engelleyen Durumlar	23

1.1.10. Aile Eğitimi.....	24
1.2. Araştırmanın Amacı.....	25
1.3. Araştırmanın Önemi.....	27
1.4. Varsayımlar.....	28
1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	28
1.6. Tanımlar.....	29
1.7. İlgili Araştırmalar.....	29

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli.....	35
2.2. Evren ve Örneklem.....	36
2.3. Verilerin Toplanması.....	37
2.4. Verilerin Çözümlemesi.....	38

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1. Anket Verilerinden Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	40
3.1.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri.....	40
3.1.2. Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumlarına Ait Bulgular ve Yorum.....	42
3.1.3. Eğitim Programlarını Yürütürken Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Aile Katılım Oranlarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43
3.1.4. Eğitim Programlarına Ailelerin de Katılması Durumunda Öğretmenlerin Problemlerle Karşılaşma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	44
3.1.5. Okulöncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında En Çok Hangi Problemlerle Karşılaşabileceklerine İlişkin Görüşleri.....	44
3.1.6. Ailelerin Çocuklarına Yardım Etmek Amacıyla Okulöncesi Eğitim Programı Hakkında Eğitilmeleri Konusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	46

3.1.7. Okula Yeni Başlayan Çocukların Ailelerinin Okulda Beklemeleri	
Konusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	47
3.1.8. Okula Yeni Başlayan Çocukların Ailelerinin Okulda Beklemesi	
Gereken Süre Hakkındaki Öğretmen Görüşleri.....	47
3.1.9. Eğitim Programını Yürütürken Aile Katılım Çalışmalarına Yer	
Vermelerine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	48
3.1.10. Eğitim Programını Uygularken Aile Katılımına Ne Kadar Süre	
ile Yer Verdiklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	49
3.1.11. Aile Katılım Çalışmalarını Uygularken Anne Babalardan	
Hangisinin Daha İstekli Olduğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	50
3.1.12. Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmalarını Uygularken	
Yaşadıkları En Önemli Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorum.....	50
3.1.13. Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Açısından	
Yararına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	51
3.1.14. Öğretmenlerin Ne Tür Aile Katılımı Çalışmaları	
Düzenlediklerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	52
3.1.15. Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Aile Katılımı	
Çalışmaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi.....	53
3.1.15.1. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Eğitime Ailelerinde	
Katılmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki	
Farklılıkların İncelenmesi.....	53
3.1.15.2. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılımında Yaşayacakları	
En Önemli Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki	
Farklılıkların İncelenmesi.....	55
3.1.15.3. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılımında En Çok	
Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri	
Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	56
3.1.16. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Aile Katılımı Çalışmaları	
Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi.....	57
3.1.16.1. Öğretmenlerin Yaşları ile Eğitime Ailelerinde Katılmalarını	
Tercih Etme Durumu Arasındaki	
Farklılıkların İncelenmesi.....	57
3.1.16.2. Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılımı Sırasında	

Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	58
3.1.16.3. Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılımında En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	59
3.1.17. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfların Öğrenci Sayılarına Göre Aile Katılımı Çalışmaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi.....	59
3.1.17.1. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	60
3.1.17.2. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Aile Katılımı Sırasında Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	60
3.1.17.3. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Aile Katılımında En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi.....	61
3.2. Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	62
3.2.1. Ebeveynlerin Kişisel Özellikleri.....	62
3.2.2. Okulöncesi Eğitiminde Uygulanan Aile Katılımı Konusunda Okul Tarafından Düzenlenen Çalışmalara İlişkin Ebeveyn Görüşleri.....	63
3.2.3. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarından Hangilerine Katıldıklarına İlişkin Görüşleri.....	65
3.2.4. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarını Ne sıklıkla Gerçekleştirdiklerine İlişkin Görüşleri.....	66
3.2.5. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri.....	67
3.2.6. Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri.....	68
3.2.7. Aile Katılımı Çalışmaları Konusunda Ebeveynlerin Öğretmenlerden ve Okul Yönetiminden Beklentilerine İlişkin Görüşleri.....	69

3.2.8. Görüşmelerden Elde Edilen Sonuç ve Tartışma.....	71
---	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar.....	77
--------------------	----

4.2. Öneriler.....	81
--------------------	----

KAYNAKÇA.....	84
----------------------	-----------

EKLER.....	90
-------------------	-----------

EK 1 : Araştırma İzni

EK 2 : Veri Toplama Aracı : Öğretmen Anketi

EK 3 : Veri Toplama Aracı : Görüşme Formu

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
f	: Frekans
sd	: Serbestlik derecesi
p	: Anlamlılık düzeyi
N	: Birey sayısı
X	: Aritmetik Ortalama
Ss	: Standart Sapma
SPSS	: Stastical Package For Social Sciences (Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı)
F	: Varyans Analizi (ANOVA)
%	: Yüzdeler
vb	: ve benzeri

TABLOLAR LİSTESİ

SAYFA

Tablo 1 :	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 2 :	Okulöncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmaların Tercih Etme Durumlarına Yönelik Bulgular.....	42
Tablo 3 :	Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarını Hangi Oranda Uygun Bulduklarına Yönelik Bulgular.....	43
Tablo 4 :	Öğretmenlerin Aile Katılımı Sürecinde Problemlerle Karşılaşma Durumuna Yönelik Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	44
Tablo 5 :	Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında Karşılaşılabilecekleri Problemlere İlişkin Görüşleri.....	45
Tablo 6 :	Ailelerin Okulöncesi Eğitim Programı Hakkında Eğitilmeleri Konusundaki Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	46
Tablo 7 :	Ailelerin Okula Yeni Başlayan Çocuklarını Beklemeleri Konusundaki Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	47
Tablo 8 :	Ailelerin Okula Yeni Başlayan Çocuklarını Bekleme Sürelerine İlişkin öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular.....	48
Tablo 9 :	Eğitim Programında Aile Katılıma Yer Vermelerine İlişkin Öğretmen Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	48
Tablo 10 :	Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Aileleri Dâhil Etme Sürelerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	49
Tablo 11 :	Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarına Katılmada Anne Babalardan Hangisinin Daha istekli Olduğuna İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	50
Tablo 12 :	Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında Yaşadıkları En Önemli İlk 3 Soruna İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	51
Tablo 13 :	Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarının Çocuk Açısından Yararlı Olup-olmadığına İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular.....	52
Tablo 14 :	Öğretmenlerin Aile Katımlı Konusunda En Çok	

	Düzenledikleri İlk 3 Çalışmaya İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular.....	52
Tablo 15 :	Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar.....	54
Tablo 16 :	Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar	55
Tablo 17 :	Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar.....	56
Tablo 18 :	Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar.....	57
Tablo 19 :	Öğretmenlerin Yaşları ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar.....	58
Tablo 20 :	Öğretmenlerin Yaşları ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar.....	59
Tablo 21 :	Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar.....	60
Tablo 22 :	Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar.....	61
Tablo 23 :	Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar.....	61
Tablo 24 :	Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Özellikleri.....	63
Tablo 25 :	Aile Katılımı Konusunda Okul Tarafından Düzenlenen Çalışmalar.....	64
Tablo 26 :	Ebeveynlerin Katıldıkları Aile Katılımı Çalışmaları.....	65
Tablo 27 :	Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılma Sıklıkları.....	66
Tablo 28 :	Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılmama Sebepleri.....	67
Tablo 29 :	Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	68
Tablo 30 :	Ebeveynlerin Öğretmenlerden ve Okul Yönetiminden Beklentileri.....	69

GİRİŞ

1.1. Problem

Aile, çocuğun doğduğu günden itibaren inançlarını, tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren en temel kurumdur. Aile çocukların çok hızlı gelişim gösterdikleri okul öncesi döneminde de önemli bir yere sahiptir (Güler, 2006). Okul öncesi eğitim öncelikle ailede başlar. Bu nedenle çocuğun yakın çevresi olan ailenin erken yaşlarda çocuğun gelişimini desteklemesi gerekir (Ömeroğlu ve Can Yaşar 2005).

Aile çocuğun gelişimi ile ilgili tüm sorumluluğu üzerine alırken öğretmen rehber olmalıdır. Elbette ki ailelerin çocuklarını eğitirken karşılaşılabilecekleri zorluklar olacaktır. İşte bu noktada devreye öğretmen girerek aileyi yönlendirebilmelidir. Öğretmenin bu rehberlik programını gerçekleştirebilmesi için de aileyi yakından tanınması şarttır.

Çocuğun bakımından ve eğitiminden birinci derecede sorumlu olan anne ve babayı okul öncesi eğitimin içerisine alarak sürece dâhil etmek çocuğun gelişimi açısından son derece önemlidir. Aile ilk yıllarda çocuğun bakım ve eğitiminden sorumlu tek kurum olsa da ileriki yıllarda bu görev aile ile beraber okulun ve diğer sosyal kurumlarında işbirliği içinde gerçekleşmektedir. Fakat bu durum ailenin çocuğun eğitimi üzerindeki önemini azaltmaz(Oktay 2002). Gerek aile gerekse öğretmen çocuğu eğitirken ortak tutum izlemelidir, bu tutumu sağlayabilmek için de sürekli temas halinde olmaları gerekir. İşte bu nedenlerden dolayı verilen eğitimin sürekliliğinin sağlanması için okul-aile işbirliği şarttır.

Okul öncesi eğitim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun sürece aileler dâhil edilmedikçe ve okuldaki eğitim aileler tarafından desteklenmedikçe gerekli başarı sağlanamamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi için okulda uygulanan eğitimin ailede devam ettirilmesi gerekmektedir (Aral ve başk. 2000).

1.1.1. Okulöncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği

Anne babalar, çocuklarıyla ilgili deneyimleri hakkında konuşmak, diğer ailelerle iletişim halinde olmak, bilgilerini paylaşmak ve sorunlarıyla ilgili yardım alabilmek için güvenli bir yere ihtiyaç duyarlar(Wright vd. 2007). Kuşkusuz ki bunun sağlanabileceği en uygun ortam okuldur.

Okulun da, ailenin de amacı, çocuklarına daha iyi bir eğitim ortamı yaratmak ve kaliteli bir eğitim sağlamak olduğuna göre; okul yönetimi, öğretmen ve ebeveynler arasında sağlanacak olan işbirliği, eğitimin kalitesini arttıracak ve okulun zengin bir eğitim ortamı haline gelmesinde büyük katkı sağlayacaktır(Oktay 2002).

Okul-aile işbirliğini gerekli kılan birçok neden bulunmaktadır. Bu nedenler şu şekilde sıralanabilir:

- Okuldaki eğitim programını geliştirmek.
- Anne ve babanın liderliğini arttırarak, becerilerini daha üst seviyelere çıkarmak.
- Ailenin okula destek vermesini sağlamak.
- Çocukların hem bugün hem de gelecekteki yaşamlarında başarılı bir birey olabilmelerini sağlamak.
- Okuldaki diğer ailelerle iletişim kurmak ve öğretmene çalışmalarında yardımcı olmaktır (Epstein, 2001, s.411).

Eğitim sürecinde, ailelerin eğitime katılımı ve işbirliği konusunda odak noktası öğretmendir. Öğretmenin; aileye rehberlik etme, gerektiği yerlerde arkadaş olma, program geliştirme, sınıf içinde ve dışında yardımcı olma, kaynak geliştirme gibi pek çok görevi vardır(Berger 2004). Calderhead (1997) öğretmenin rolünü, “Öğrencileriyle bütünleşerek onların hissettiklerini anlaması, eğitim ortamını düzenlemesi, meslektaşları ve ebeveynler ile sürekli işbirliği içinde olması gerekir.” şeklinde belirtmiştir.

Fakat öğrenci başarısının sadece okulda öğretmen ve öğrenci etkileşimi sonucunda, öğretmen kaynaklı bir şekilde gerçekleşmesi mümkün değildir. Ebeveynler de çocuklarına okuldaki etkinlikleri tamamlayıcı şekilde önemli katkılarda

bulunabilirler(Aslanargun, 2007). Tabii burada öğretmen ve ebeveyn arasında okulda yapılan eğitim hakkında bilgi alışverişinde bulunmak, evde çocuklarıyla yapabilecekleri devamlılığı sağlayıcı çalışmalar hakkında açıklamalar yapmak, yapılan çalışmalara ebeveynleri de dâhil edebilmek için okul ve aile arasında işbirliği şarttır.

Aile ile okul arasında kurulan olumlu iletişim ile çocuğun akademik başarısı arasında doğrudan bir ilişkinin var olduğu çoğunluk tarafından kabul edilen bir görüştür. Bu gerekçeden yola çıkarak ülkeler eğitim sistemlerini yapılandırırken aile katılımını mümkün düzeyde arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunmuşlardır. Coldron ve Boulton (1999), İngiltere’de ailelerin, okul yönetimi tarafından, çocuklarının buldukları sınıfın mevcudu ve o sınıfın hangi öğretmen tarafından okutulacağını açıklamak için görüşmeye çağrıldığını belirtmektedir. Bu görüşmeler sayesinde bilgilendirilen aileler, okul ile pozitif bir iletişimi kurabilmek için girişimde bulunabilmektedir.

Darmanın (2003)’e göre, 14 yaşına kadar zorunlu eğitim uygulamasının geçerli olduğu ve 2000’li yıllara gelindiğinde eğitimde özel sektör payının yüzde 32’ye ulaştığı Malta’da ailelerin okula maddi açıdan destek vermesi, aile ile okul arasında olumlu bir bağ kurulması açısından son derece önemli kabul edilmektedir. Ailelerin okula istekli olarak bağış yapması, okul aile işbirliği açısından anlamlı kabul edildiği gibi, ailelere yönelik hazırlanan eğitimler sayesinde okul, ailelerin ayağına götürülmektedir.

Günümüzde okul, sadece öğrenciye bilgiyi aktaran bir kurum olmaktan çıkmıştır. Okul bir yandan çocukların her yönden gelişmelerini sağlayıp onları yaşama hazırlarken diğer yandan da ebeveynlerinin eğitimine yardımcı olmakla yükümlüdür(Zembat ve Unutkan, 2001). Eğitimciler uzun yıllar boyunca öğrenci başarısını arttıracak, onlara doğru davranışları kazandıracak çeşitli yollar bulmaya çalışmışlardır. Bu amaca ulaşabilmek için de okul aile işbirliğinin öneminin farkına varılmış, okul ve aile arasında önemli bir bağ kurulduğunda eğitimin istenilen düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Araştırmalar eğitimde okul aile işbirliğinin okul yılları boyunca sürdürülmesinin, çocukların davranışlarını ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir(Arslan ve Nural, 2004).

Anne baba ve eğitimciler, çocuklara uygun eğitim öğretim ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan öğrenme deneyimleri okuldaki öğrenmelerine destek sağlayarak öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı oranını arttırır. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamını iyi değerlendirmeleri ve aile fertleriyle sağlıklı iletişim kurmaları önemlidir(Çelenk, 2003). Ayrıca yapılan işbirliği sayesinde ailelerin okula ve öğretmene olan güveni artar. Ebeveynler çocuklarının eğitimi ile ilgili herhangi bir sorunla karşılaştığında okulla beraber çözüm yolları arar(Tezel ve Turla, 2004). Buda okul yönetiminin ve öğretmenin çocuğun ev ortamı ve okul dışında yaşadığı sorunlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayarak, öğretmenin sorunlara zamanında müdahale etmesini kolaylaştırır.

Başarılı bir okul öncesi eğitim ortamı yaratılmak isteniyorsa çocuk tek başına değil ailesi ile bir bütün olarak ele alınarak okul-aile işbirliği sağlanmalıdır. Bu bağlamda Cavkaytar (2004)'a göre, okul-aile işbirliği, çocukların sağlıklı gelişimlerini sürdürebilmesi ve okula hazırlanması amacıyla düzenlenen eğitim etkinliklerini gerçekleştirmek için, okul personeli ile ebeveynlerin birlikte çaba gösterme sürecidir. O halde okul-aile işbirliği sürecinde okul ve aile birlikte hareket ederek, çocukları için gerekli eğitim ortamını hazırlamalıdır.

Etkili ve başarılı bir okul aile işbirliği yaratmak için okul; ev ziyaretleri düzenleme; anne, baba, öğretmen ve çocukların beraber katılabilecekleri gezi-gözlem, konferans, gece gibi etkinlikler planlama; anne babaları sınıfa davet ederek eğitim programına katma; velilerle görüşme toplantıları yapma; önemli günlerde ailelerin de yardım etmelerini sağlama; mesleki rehberlikte ailelerden yararlanma, ailelerin okul hakkındaki görüşlerini almak için anket uygulama; belirli aralıklarla okulda küçük gösteriler düzenleyerek ailelerin çocuğun eğitim hakkında bilgilendirilmelerini sağlama vb. etkinlikler düzenleyebilir. Okul, bu ve benzeri çalışmalarla okul aile işbirliği sağlandığı zaman okul içi ve okul dışı öğrenmeyi gerçekleştirmede ailelere yardım eden bir merkez haline gelebilir(Arslan ve Nural 2004).

Martin Tett ve Kay(1999), etkili okul-aile işbirliğinin gerçekleştirildiği toplumlarda ulaşılabilecek hedefleri şöyle sıralamaktadır:

- Okul ve toplum öğelerinin birbirleri için vazgeçilmez oldukları anlaşılır.

- Okulların yeni bilgiler öğrenilmesinin sağlandığı kurumlar olduğu gibi, insanların hayata hazırlanmasında ve sosyalleşmesinde de oldukça önemli olduğu inancı yerleşir.
- Bu sayede okulda gerçekleştirilen başarılar, öğrencilerin hayattan beklentilerini yükseltir.
- Bilgi ve beceri düzeyi her ne olursa olsun, gerek öğrencilerde gerekse ailelerde demokratik katılım ve etkin vatandaşlık bilinci gelişir.

Okul aile işbirliği ile ilgili çıkarılabilecek temel sonuç; ailelerin okulla ilgili çalışmalara katılmasının, okuldaki eğitimin kalitesini arttırdığı, çocukların üzerinde olumlu etkiler bıraktığı ve bu nedenle de bu çalışmaların eğitim kurumlarında uygulanmasının son derece önemli olduğudur.

1.1.2. Ailenin Çocuğun Gelişimi ve Eğitimi Üzerindeki Görev Ve Sorumlulukları

Aile, anne, baba ve çocuklardan oluşan, toplumun en küçük ve en temel birimidir(Taş, 2001). Çocuk, anne ve babadan aldığı kalıtımsal özelliklerle dünyaya gelirken, yine ilk temel davranış örneklerini de ailede kazanır. Ebeveynler, çocuğun her türlü bakım ve eğitiminden sorumlu başlıca kişilerdir(Oktay, 2002).

Çocukların ilk ve en önemli eğitimcisi ailedir. Aile, çocuğu zihinsel ve fiziksel açıdan hayata hazırlarken, eğitime verdikleri önemle de çocuklarının okula karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olurlar.(Wright vd. 2007). Çocukluğun ilk dönemlerinde; her türlü fiziksel ihtiyacı giderilen, sevgi ve ilgi yoksunluğu çekmeyen, bir birey olarak önemsenen ve anne babasıyla yeterince vakit geçiren çocukların, okul döneminde daha sağlıklı ve uyumlu olacağı söylenebilir(Aslanargun, 2007).

Çocuğun gelişim ve eğitiminde ailenin yardımları şöyle sıralanabilir:

- Aile, çocuğa grup içinde dengeli bir birey olabilmesi için güven duygusu aşılar.
- Çocuğun sosyal onay görebilmesi için gerekli ortamı hazırlar.

- Çocuğun sosyalleşmeyi öğrenebilmesi için onay görmüş, uygun davranış biçimlerini içeren birer model oluşturur.
- Sosyal açıdan onay görmüş davranış biçimlerinin gelişimi için rehberlik eder.
- Çocuğun yaşam ortamına uyum sağlarken karşılaştığı sorunlara çözüm getirir.
- Uyum için gerekli olan davranışla ilgili, sözlü ve toplumsal alışkanlıkların kazanılmasına yardımcı olur.
- Okul ve sosyal yaşamda başarılı olabilmesi için, çocuğun yeteneklerini uyarır ve geliştirir.
- Çocuğun ilgi ve yeteneklerine uygun arzuların gelişimine yardım eder(Yavuzer, 1999, s.138–139).

Çocuğun kişiliğinin oluşmasında genetik özelliklerin yanı sıra çevresel etkenlerinde öneminin büyük olduğu bilinmektedir. Çevresel koşulların düzenlenmesinde de en büyük pay kuşkusuz ki aileye aittir. Bir çocuk ancak ortamı elverişli olduğu zaman yeterince gelişebilir. İşte bu noktada aile o ortamı yaratmak için elinden gelen çabayı göstermelidir(Usta, 2004).

Çocuğun kendi kendini yöneten, yüksek benlik saygısına sahip sağlıklı bir birey olarak gelişmesi büyük ölçüde ona sağlanan fırsatlara ve anne babanın tutumuna bağlıdır. Anne ve babaların çocuk yetiştirirken izlediği farklı yaklaşımlar çocukların gelişimine büyük etki etmektedir. Ebeveynlerin çocuk eğitiminde uyguladıkları birçok farklı yaklaşım bulunmaktadır. Gevşek tutum, ailenin çocuğun eğitiminde uyguladığı bu yaklaşımlardan biridir. Gevşek tutumu benimseyen anne ve babalar çocuğun her türlü yaklaşımını normal karşılamaktadır. Bu yaklaşımda çocuğun sahip olduğu haklar sınırsızdır ve çocuğun davranışları anne baba tarafından kontrol altına alınmaz(Yörükoğlu, 1998, s.200; Yavuzer, 1998, s.29; Altinköprü, 2000, s.115).

Anne ve babaların çocuk eğitiminde kullandıkları bir diğer tutum ise koruyucu tutumdur. Bu tür yaklaşımı benimseyen aileler çocuğa gereğinden çok özen göstererek onu sürekli denetim altında tutmaya çalışırlar. Koruyucu aile ortamında büyütülen çocuklar kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek olgunluğa erişseler bile tüm ihtiyaçları aileleri tarafından karşılanmaya devam edilir. Bu yaklaşımla yetiştirilen çocuklarda

bağımlı kişilik oluşur ve özgüven duygusu yeterince gelişemez. Kendi başlarına karar verme ve hareket etmede güçlük çekerler. Sosyal ilişkileri zayıf olur, sorumluluk almaktan kaçarlar(Yavuzer, 1998, s.31; Dönmezler, 2001, s.64; Çağdaş, 2002 s.147).

Anne ve babaların çocuklarını eğitirken izledikleri bir diğer tutum olan ilgisiz tutumda, çocuğa karşı hem denetim hem de ilgi ve gereksinimlerine karşı gösterilen tepki çok düşüktür. İlgisiz anne babalar çocuklarına yeteri kadar zaman ayırmazlar ve onlar için gerekli çabayı göstermezler. Bu tür tutum ile yetiştirilen çocukların gelişimi olumsuz yönde etkilenmekte ve kişiliği zarar görmektedir(Dönmezler, 2001; s.59).

Anne ve babaların kullandıkları bir başka tutum ise otoriter ve baskıcı tutumdur. Otoriter tutum, denetimin yüksek, duyarlılığın düşük olduğu bir tutumdur. Bu tutumda çocuk sürekli olarak baskı altında kalmaktadır. Anne ve baba çocuğun kurallara sıkı sıkıya uymasını ister ve ceza ön plandadır(Arı, Bayhan ve Artan, 1997; s.24; Yavuzer, 1998; s.28; Altinköprü, 2000; s.114). Otoriter anne ve babalar çocuklarına değiştiremeyecekleri kurallar koyarlar ve çocuklarını bu kurallara göre şekillendirmek ve denetlemek isterler. Anne baba ve çocuk arasında sözel iletişim önemsizdir ve çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi için hiçbir çaba gösterilmez(Dönmezler, 2001; s.54).

Anne ve babaların çocuk yetiştirirken izledikleri bir diğer tutum ise dengesiz ve kararsız tutumdur. Bu tutum çoğunlukla anne ve baba arasındaki fikir ayrılığından ileri gelmektedir. Ayrıca anne ya da babadan herhangi birinin kendi içinde gösterdiği değişken tutumlardan da kaynaklanabilmektedir. Çocuğun yapmış olduğu bir davranış anne ya da baba tarafından cezalandırılırken diğeri tarafından normal karşılanabilir. Kendi içinde çelişkili bir tutum izleyen anne ya da baba çocuğun yapmış olduğu herhangi bir davranışı karşısında bir gün özendirici bir tutum izlerken, başka bir gün cezalandırıcı olabilir(Yörükoğlu, 1998; s.201; Yavuzer, 1998; s.31; Dönmezler, 2001; s.58). Kararsız ve dengesiz bir tutumla büyüyen çocuk, nasıl davranması gerektiğini bilemez ve davranışlarının doğru ya da yanlışlığı konusunda bir yargıya varamaz. Davranışının hangi durumlarda nasıl karşılanacağı anne babanın o anki ruhsal durumuna bağlıdır. Bu tutum çocukta iç çatışmaların, huzursuzlukların, dengesiz ve tutarsız bir kişiliğin oluşmasına yol açabilir(Dönmezler, 2001; s.65).

Demokratik tutumda ise, ailenin tutumu, sevgi ve bağımsızlık temellerine dayanmaktadır. Anne baba çocuğa söz hakkı tanır, kararlarına saygı duyar, çocukla işbirliği yapar. Aile, çocuğun yaşı ne olursa olsun, onun ayrı bir kişilik olduğunun bilincindedir. Çocuğuna doğruları öğretirken, otoritesini sevgi ile ortaya koyar(Arı, Bayhan ve Artan, 1997; s.24).

Demokratik ailelerde, çocuğun kendi kendisini denetlemesi son derece önemlidir. Bu sebeple, kuralların ve beklentilerin çocuğun yaşına, kişilik yapısına ve özel durumlarına uygun olmasına özen gösterilir. Çocuğa öğüt vermek yerine, sergilemesi beklenen davranışlar açıkça belirtilir ve çocuğa iyi bir model olunarak öğretilmeye çalışılır. Kuralların uygulanmasında çocuğa etkin bir rol verilir. Çocuk kurallara uydukça ve sorumluluklarını yerine getirdikçe davranışları takdir edilerek pekiştirilir(Navaro, 1987; s.58).

Sonuç olarak çocuğa önceden belirlenmiş sınırlar içerisinde özgürlük tanıyan, fiziksel ve ruhsal her türlü gereksinimlerini karşılayan, amaçlarına ulaşmasında ona yardımcı olan, sorunlarına çözüm yolları bulması için onu cesaretlendiren, güven ve destek sağlayan, sevgi ve şefkat gösteren demokratik bir tutumla yaklaşılması gerekmektedir(Çağdaş, 2002; s.153).

Görevlerini gereğince yaptıklarına inanan anne-babaların çocuklarına karşı davranışları, çocuklarını nasıl yetiştireceklerini bilmeyen ve kendilerini yetersiz hisseden anne-babalara oranla daha başarılıdır. Anne ve babaların çocuk yetiştirme konusundaki davranış ve tutumlarını etkileyen bir başka etken de, çocuklarının sayı, cinsiyet ve kişilik özellikleri bakımından memnun olup olmamaları ile ilgilidir(Yavuzer, 1998; s.140).

Öte yandan aile içinde eşlerin arasındaki ilişki, çocuklara karşı sergilenen tutumu etkileyen bir başka etmendir. Eşiyle sorunlar yaşayan bir aile bireyi, tüm sevgisini çocuğuna vererek, onunla aşırı derece bütünleşebileceği gibi tam tersi saldırgan bir tutum da sergileyebilmektedir(Yavuzer, 1998; s.140).

Sonuç olarak, ailenin çocuk yetiştirmedeki önemi büyüktür. Aile çocuğu yetiştirirken sergilemiş olduğu tavır ve tutumlarla çocuğunu şekillendirerek kişiliğinin oluşmasında önemli bir rol oynar.

1.1.3. Okulun Çocuğun Gelişimi ve Eğitimi Üzerindeki Görev Ve Sorumlulukları

Çocuklar davranışları, duygu ve düşünceleri ve gelişim özellikleri bakımından yetişkinlerden farklı, değişime ve yeniliklere açık, kendilerine özgü varlıklardır. Bunun için erken çocukluk döneminde, iyi bir eğitimin ve iyi bir eğitim ortamının sağlanması son derece önemlidir(Koçak, 2001).

Yapılan araştırmalara göre, 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin %50'sinin 4 yaşına, %30'unun ise 4 yaşından 8 yaşına kadar oluştuğu; 18 yaşına kadar gösterilen okul başarılarının ise, %33'ünün çocukların 0-6 yaşına kadar aldıkları eğitime bağlı olduğu görülmüştür(Koçak, 2001).

Okul öncesi dönemi; kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve bütün bunların ileriki yıllarda çocuğun hayatına olan etkisi nedeniyle, yaşamın en önemli dönemlerinden biri olarak görülmektedir. Bu dönemde çocuğa sağlanacak eğitim, kazanacağı bilgi, beceri ve alışkanlıklar, onun sonraki öğrenim hayatının ve başarılarının yanı sıra sosyal ve duygusal hayatını da biçimlendirecek güçtedir(Akaya ve Argon, 2008). Bu nedenledir ki erken çocukluk döneminde okul, çocuğun gelişim ve eğitiminde çok büyük bir yere sahiptir.

Milli eğitim bakanlığının yayınlamış olduğu okul öncesi eğitimi program kitabına bakacak olursak, okul öncesi eğitimin amaçları açıkça belirtilmiştir. Bu amaçlar; çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak; çocukları ilköğretime hazırlamak; şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak ve çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır(MEB., 2002; s.10). Bu amaçlarla beraber okul öncesi eğitimin önemi açıkça vurgulanmış, okulun üzerine düşen görev ve sorumluluğun önemini altı çizilmiştir.

1.1.4. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı

Aile katılımı, ailelerin kendilerini, çocuklarını ve erken çocukluk eğitim programına yarar sağlayacak doğrultudaki becerilerini ortaya koyma sürecidir. Bir başka tanımla ise aile katılımı; ebeveynlerin, çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş eğitim etkinliklerinden oluşan bir programdır(Şahin ve Ünver, 2005). Daha geniş bir ifade ile aile katılımı, ebeveynlerin, çocuklarının eğitim sürecinde yer almaları olarak tanımlanabilir.

Hollingsworth ve Hoover(1999), anne ve babayı, çocukları doğrudan ve dolaylı yollardan eğittikleri için, çocuğun evdeki öğretmenleri olarak ele almakta ve okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde ebeveyni tarafından kolaylıkla bozulabileceğini belirtmektedirler. Özabacı (2005)'ya göre, öğrencilerin okul başarısızlığının nedeni olarak ev ve aile ortamı ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla bireysel özellikler, arkadaş grubu, okul ve öğretmen izlemektedir. Çelenk (2003)'e göre, ilk okuma yazma öğretimi sırasında evde ailesinden yardım alan öğrencilerin daha başarılı olduğu ortaya çıkmaktadır. Okul ile işbirliği içindeki ailelerin çocuklarının okuduğunu anlama becerilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Aile katılımı çalışmalarında, çocukların ilk eğitimcilerinin anne ve babaları olduğu unutulmayarak, aileleri çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda ve çocuklarının eğitimine destek sağlayıcı bir şekilde sistematik ve kuramsal bir eğitimle eğiterek evdeki eğitimi okuldaki eğitimle paralelleştiren bir yaklaşım izlemek gerekir(Tezel ve Turla, 2004).

Ebeveynin aile katılımı ile okuldaki eğitime katılması ev ve okul arasındaki devamlılığı sağlamaya yarar. Öğretmen ve anne baba birlikte çalıştığında, çocuklarda eğitimin sürekliliğinin farkına varacaklardır. Bu çalışmalar sayesinde de anne baba okulda olanlar hakkında görüş sahibi olacak ve öğretmenin okuldaki çalışmalarını evde pekiştirerek eğitime katkı sağlayacaktır. Tabii bu durum tek taraflı değildir. Ebeveynlerin eğitime katılmaları sayesinde öğretmen de evde neler olduğunun farkına vararak evdeki eğitimi pekiştirecektir.

Crozier (1999)'a göre, aile katılımının ne olduğunun anlaşılması ve bu katılımın amacının net olarak belirlenmesi gerekir. Aile katılımı ile ifade edilen, okul idarecilerince “okuldaki eğitim etkinliklerine destek” olarak özetlenmektedir. Okul idaresinin ve eğitimcilerin çabalarını destekleyecek ve buna paralel olarak ev içi etkinliklere önem verecek bir aile katılım çalışması ön plana çıkmaktadır. Ebeveynler, öğretmenlerin alanlarındaki uzmanlıklarına saygı duymaktadır. Bununla beraber ders konusunda öğretmenlere akıl vermeye çalışan veli davranışı, en beğenilmeyen davranış olarak ifade edilmektedir.

Okuldaki etkinliklere yüksek düzeyde aile katılımının sağlanmasıyla, çocuğun başarısının yüksek olması arasında bir ilişki vardır. Aileler çocuklarının eğitimlerine gerek evde gerekse okulda çeşitli etkinliklerle katılabilirler. Okul bazında yapılan katılım ile ilgili incelemeler, katılım düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının, daha az katılım gösteren ailelerin çocuklarına oranla daha başarılı olduğunu göstermiştir(Dearing vd., 2006).

Öğretmenler, ebeveynlerin okulla anlamlı bir şekilde ilgili olduklarında çocukların akademik, duygusal ve davranışsal alanlarda daha yüksek düzeyde başarı gösterdiklerini bilirler. Bu yüzden anne ve babanın, çocukların aktivitelerine dahil olmaları, okulda yapılan etkinliklerden haberdar olmaları, okul ve aile arasında köprü kurmak için çok uygun bir yoldur(Waldbart vd., 2006). Öğretmen uygun programları, etkinlikleri hazırlayarak aile katılım sürecini başlatır, gerektiği şekilde müdahale ederek yön verebilir.

Sonuç olarak aile katılımı;

- Ailelerin desteklenmesi ve eğitilmesine,
- Çocukların; deneyimlerini evleri ve eğitim kurumları arasındaki iletişimin ve sürekliliğin arttırılmasına,
- Programların; velilerin katılım ve katkıları ile zenginleştirilmesine yarayan sistematik bir yaklaşımdır(Zembat ve Unutkan, 1999).

1.1.5. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı Çalışmalarını Planlama

Başarılı bir aile katılımı çalışması için planlama önemli bir konudur. Planlama yaparken birçok konuya dikkat etmek gerekmektedir.

Aile katılımı; ebeveynlerin, çocuklarının eğitimine katkı sağlamaları için hazırlanan etkinlikler bütünüdür. Aile katımlı çerçevesinde, öncelikle ebeveynlerin çocukların her türlü eğitimi üzerindeki etkilerinin önemini benimseyerek, onları destekleyici, süreçte teşvik edici, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda eğitici ve okuldaki eğitime katılmalarını sağlayıcı şekilde evdeki eğitimle okuldaki eğitimi paralelleştiren bir yaklaşım sergilenmelidir. Aile katılımı, çocuğun gerek okulda ve gerekse ev ve toplumdaki bütün yaşamını kapsayacak şekilde planlanmalıdır. Planlama aşamasında okulun “Okulumuz nasıl bir aile katılımı programı izlemelidir?” sorusu cevap verilmesi gereken en önemli sorulardan biridir. Bu sorunun yanıtı ise, öğretmenlerin ve anne babaların ilgilerine, ihtiyaçlarına ve içinde bulunulan koşullara bağlı olarak verilebilir(Morrison, 1998; s.419; Coleman, 1997, s.14; Hohmann ve Weikart, 2000, s.85).

Okul ile aile arasındaki işbirliği, ebeveynlerin çocuklarını okula ilk kayıt ettirdikleri gün başlar. Okul yönetimi ve öğretmen ilk gün çocuk ve aile hakkındaki temel bilgileri edinir. Öğretmen bu bilgiler ışığında aile katılımı programının genel hatlarını belirler.

Bu sürecin devamında öğretmen yıllık planını hazırlarken, yeni eğitim yılında gelecek çocukların ve ailelerin özelliklerini ve ihtiyaçlarını ortalama bir şekilde tahmin ederek aile katılımının nasıl sağlanacağı (aile katılım etkinliğinin adı, konusu, tarihi, varsa çağırılması düşünülen uzman konuk, ailelerin sınıftaki eğitime katılımı ile ilgili yapılması gerekenler, bülten tahtası, broşür, afiş hazırlıkları vb.) ile ilgili hazırlıklara ilişkin açıklamalara yer vermelidir. Tüm bu çalışmaların ayrıntılı olarak hazırlanması ise ihtiyaç belirleme çalışmalarından sonra yapılmalıdır(Kandır, 2002, s.41).

İhtiyaç belirleme çalışması, ailenin içinde bulunduğu süreçteki ihtiyaçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmadır. Böyle bir çalışma yapılırken, aile üzerinde

odaklanılmalı aynı zamanda da aile fertlerinin ihtiyaçları göz önünde tutulmalıdır. Geniş kapsamlı bir ihtiyaç belirleme çalışması hazırlanırken, ailenin ihtiyaçlarının yanında maddi ve manevi imkânlarının neler olduğunun farkına varılarak ikisi arasında denge kurulması gerekir. Bu aşamada okulun ve toplumun ihtiyaçları da önemlidir(Ersoy, 2003, s.125).

Ailenin ihtiyaçlarının tespit edilmesinin yanı sıra, aileye sağlanacak hizmetlerin, türü, niteliği, içeriği ve seçilen yöntem de son derece önemlidir. Ancak hizmetlerin amacına ulaşması ve uygulanan programı ailenin kabul etmesini kolaylaştırması açısından ihtiyaç belirleme çalışması muhakkak yapılmalıdır. Toplantıların günü, saati, konusu ve kurallar ailelerle birlikte belirlenmelidir. Etkinliklerin önceden planlanması, gereken hazırlıkların yapılmasını ve etkin katılımın sağlanmasını kolaylaştıracaktır(Yaşar, 2001, s.367).

Ailelerle beraber çalışırken ilk yapılacak şey ailenin farklılığını anlamaktır. Birbirinden ayrı kültürel bakış açıları ailelerdeki farklılıkların bir parçasıdır ve kültürel farklılıklar, okul-aile ilişkisini kurmaya çalışırken engeller yaratabilir. Hazırlanan aile katılımı programı ailelerin; kültürleri, yaşadıkları tecrübeleri, davranışsal ve gelişimsel beklentileri ile uyum sağlamalıdır. Bir çocuğun ailesi ile ilgili bilgi sahibi olmak, etkili bir okul-aile ilişkisinin gelişmesi için son derece önemlidir(Coleman, 1997, s.15; Hohmann ve Weikart, 2000, s.69).

1.1.6. Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılım Etkinlikleri

Başarılı bir aile katılımı gerçekleştirebilmek için izlenecek çok çeşitli etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerin her biri farklı yerlerde, farklı materyal ve kaynak gerektiren ve farklı sonuçlara yol açan çalışmalardır.

Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımı; bilgilendirme toplantıları, ailelerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılımı, ev ziyaretleri, veli toplantıları, evde öğrenme, ailenin kurum programına katılımı, ailelerin karar verme sürecine katılımı olarak ana başlıklar altında toplanabilir.

1.1.6.1. Bilgilendirme Toplantıları

Bilgilendirme toplantılarında aileler, kendi çocuklarının gelişimlerine destek verebilmek için çeşitli bilgiler alırlar. Bu bilgi desteği, grup toplantıları (konferans, panel, seminer gibi) ve bireysel olarak görüşmeler şeklinde gerçekleştirilir. Bu sayede ailelerin, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması ve anne babalık yeteneklerinin desteklenmesi sağlanabilir. Toplantı konuları çocuk eğitimi ile ilgili olabileceği gibi, çocuklarla evde yapılabilecek etkinlikler, çocuk kitapları gibi konularda olabilir(Hohmann ve Weikart, 2000, s.80; Ömeroğlu vd., 2003 s.441). Ailelerin eğitim ihtiyaçları öğretmen tarafından okul başladığında ihtiyaç belirleme formları yardımı ile tespit edilebilir(Aral-Yaşar ve Kandır, 2002, s.173).

Bu toplantıları gerçekleştirmeden önce, toplantının konusuna ve adına karar vermek gerekmektedir. Ailelerin gereksinimlerine cevap verecek bir toplantı gerçekleştirilmesi katılımı arttıracığından, ihtiyaç belirleme çalışmalarında çocuğun gelişimine ve eğitimine ilişkin olarak en çok gerek duyulan konu seçilmelidir. Genellikle bilgilendirme toplantılarında, bir uzman konuşma yapmaktadır, fakat ihtiyaç anne baba tarafından belirlenmediği için toplantıya katılım az olur ve anne babalar bu toplantılara bir daha katılmazlar. Ailelerin kendi belirledikleri konularda yapılan toplantılara katılım daha ok olacaktır. Toplantı konularında aile ve çocukların güçlü yönlerini destekleyen başlıklar seçilmelidir. Bu durum katılım sağlayan ailelerin başarısızlık korkularını yenmelerini sağlar(Hornby, 2000, s.41).

Bilgilendirme toplantıları ailelerin öğretmenler bireysel görüşme yapmaları şeklinde de gerçekleşebilir. Öğretmen, ailelerle olan görüşmelerde konuya her zaman çocuğun başarılı olduğu konulardan başlamalıdır. Daha sonra çocuğun güçlendirilmesi gereken konular ve bunun için okulda ve evde neler yapılabileceği hakkında konuşulmalı, ailelerin planlama ve uygulama çalışmalarına aktif katılımı sağlanmalıdır(MEB, 2002, s.21).

Bireysel görüşmeler sırasında, ebeveynlerin çocuk hakkındaki beklentileri öğrenilebilir. Bu görüşmeler öğretmen tarafından planlanabileceği gibi ebeveynlerden gelen talep üzerine de gerçekleştirilebilir. Bu görüşme esnasında kesinlikle aileyi

suçlayıcı ve yargılayıcı konuşmaktan kaçınılmalı, problemin aile ile birlikte çözüleceği duygusu hissettirilmelidir. Bu görüşmelerde gereksiz konulara yer verilmeden asıl konu tartışılmalıdır. Görüşme sırasında ortam gerginleşirse, görüşme başka bir tarihe ertelenebilir. Anne babalar grupla yapılan toplantılarda çocukla ilgili problemlerini rahatça açıklayamazlar fakat bireysel görüşmeler esnasında karşılıklı etkileşime girildiği için sorunun kaynağına inilebilir ve çözüm yolları üretilebilir(Can Yaşar, 2001, s.369; Ömeroğlu vd., 2003, s.442).

1.1.6.2. Ailelerin Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Etkinliklere Katılımı

Okul öncesi eğitim programında, ebeveynlerin birçok farklı yolla sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılımı önerilmiştir. Ebeveynler, bazı programlarda günlük etkinliklerde öğretmene yardım edebileceği gibi bazı programlarda da özel bir etkinlik için sınıfa davet edilebilir. Müzik, sanat, hikâye okuma gibi konularda özel yeteneği olan ebeveynlerden de yararlanılabilir(MEB, 2006).

Öğretmenler ve idareciler okul öncesi eğitim programı ve çocuk gelişimi hakkında ailelere bilgi sunmanın en etkili yollarını düşünmek zorundadırlar. Ailelerin gerek sınıf içi gerekse sınıf dışı faaliyetlere katılmaları, hem sınıf içinde çocuklarını gözlemleyebilmeleri hem de program hakkında bilgi edinmeleri açısından önemlidir(Morrison, 1998, s.418). Okul öncesi eğitim programında ailelerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılımlarını sağlamak ve ailelerle iletişim kurmak amacıyla şu yollar izlenebilir;

Çocuğun Okula Gelişi ve Okuldan Alınışı: Çocuk okula anne, baba veya bir yakını tarafından getirilir, okul çıkışında aynı şekilde alınır. Bu saatlerin esas amacının, çocuğu sıcak bir ilgiyle karşılamak ve uğurlamak olduğu unutulmamalıdır(Yılmaz, 1999, s.185). Aileler çoğu zaman yaşam koşulları ile mücadele ederken toplantı, konferans gibi etkinliklere katılamayabilirler. Öğretmenler, ailelerin çocuklarını okula bırakmaya ve okuldan almaya geldikleri zamanlarda onlarla karşılaşmaya ve selamlaşmaya özen göstermeli, oluşan fırsatları değerlendirerek, onları birkaç dakika kurumda çocuklarıyla

vakit geçirmeleri için cesaretlendirmelidir. Yapılan bu ayaküstü görüşmede o günkü program ve etkinlikler hakkında kısa konuşmalar yapılabilir. Bu sayede ailelerle iletişim başlayacaktır(Manning ve Schindler, 1997, s.28; Hohmann ve Weikart, 2000, s.81).

Haber Mektupları: Okul öncesi eğitim kurumlarında evlere günlük, haftalık veya aylık olarak düzenli aralıklarla haber mektupları gönderilebilir. Bu mektuplar okul ile ev arasında iletişimi sağlar. Haber mektuplarında, çocuğun o gün ilk kez başarabildiği bir davranışı, evde çocukla yapılabilecek etkinlikleri, çocuğun okulda etkinlikler sırasında yaptığı bir davranış ve fotoğrafları, basit oyuncakların yapımı gibi bilgiler yer alabilir. Ayrıca, makale ya da broşür, düzenlenecek olan inceleme gezilerin tarihleri ve planını gösteren takvim, gezi için gerekli olan izin belgeleri, okulda yapılacak proje çalışmaları için ebeveynin evde kullanmadığı artık malzeme listesi gibi bilgileri de içerebilir(Hohmann ve Weikart, 2000, s.81; Can Yaşar, 2001, s.371; Ömeroğlu, Yazıcı ve Dere, 2003, s.444).

Telefon Görüşmeleri: Ebeveynler tarafından mutlulukla karşılanan bir iletişim şeklidir. Telefon görüşmeleri, sadece çocukla ilgili olan problemleri iletme için değil, çocukların ve ailelerin ihtiyarcı olduğu durumlarda yapıldığında daha etkili olmaktadır(Aral, Yaşar ve Kandır, 2002, s.171). Öğretmen, telefon görüşmelerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilmek için tüm velilerin telefon listesini hazırlamalı ve bu listeyi tüm ailelere dağıtarak iletişim ağını kurmalıdır. Öğretmen bu liste ile, genel duyurular için liste başında yer alan veliyi arar, öğretmen tarafından aranan veli listede kendisinden sonra gelen veliyi arayarak telefon zinciri oluşturulur. Bu zincir duyuruların hızla yayılmasına olanak sağlamakta ve ebeveynler arasındaki iletişimin artmasına yardımcı olmaktadır(Hornby, 2000, s.36).

Kitapçıklar: Öğretmen kitapçıkları kendisi de hazırlayabilir ya da çocuklarla birlikte grup çalışması eşliğinde de oluşturabilir. Bu kitapçıkların çok çeşitli içerikleri olabilir. Çocukların sevdiği yemek tariflerinin yer aldığı kitapçıklar, çocukların ve okul personelinin adreslerinin ve telefon numaralarının bulunduğu adres kitapçıkları, okuma yazmaya hazırlık çalışmalarından oluşan kitapçıklar, gezi gözlem sonucu hazırlanabilecek kitaplar, “Nelere gülerim?”, “En çok görmek istediklerim?”, “Hoşlanmadıklarım”,

“Güldüğüm şeyler?” vb. durumlarla ilgili kitapçıklar hazırlanarak ailelere gönderilebilir(Hildebrand, 1981, s.460; Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, s.171).

Bülten ve Bülten Tahtaları: Hazırlanan bültenler ve bülten tahtaları ailelerin çocuklarını okula getirirken ve okuldan alırken okuyabilecekleri uygun yerlere yerleştirilmelidir. Gün içerisinde çocukların yapmış olduğu etkinlikler, ebeveynlerin çocuklarıyla evde yapabileceği etkinlikler ve oyunlar, konferans ve davet duyuruları, çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuğun sağlıklı beslenmesi, anne baba tutumları gibi konuları içeren makaleler, broşürler, gazete kupürleri, afişler, haftalık yemek listesi, çocukların etkinlikler sırasında çekilen fotoğrafları ve acil durumlar için telefon numaraları vb. bülten tahtalarına asılarak sergilenir. Ayrıca bu konularda seçip hazırlanan birkaç sayfalık bültenler belirli aralıklarla basılarak ailelere dağıtılabilir(Seçkin ve Koç, 1997, s.7; Hohmann ve Weikart, 2000, s.81). Bunların dışında çocukların okula getirdiği şarkı, şiir vb. velilere duyurulabilir. Bu tür iletişim yolları sayesinde ailelere çocukların okulda yaptıkları faaliyetler ve çalışmalar doğrultusunda evde çocuklarını desteklemeleri için çeşitli yollar önerilebilir(Eryorulmaz, 1993, s.92).

Broşürler: Beslenme, tehlikeli durumlar, davranış problemleri, disiplin vb. konularda broşürler hazırlanabilir. Broşür hazırlarken, kısa olmasına, basit ve anlaşılır bir dil kullanılmasına, seçilen konu ile alakalı resimlere yer verilmesine dikkat edilmesi gerekir. Bazı durumlarda aşı, çeşitli hastalıklar ya da güncel olan çeşitli konular ile ilgili hazır broşürler de kullanılabilir. Broşürlerin tüm ailelere ulaşmasına dikkat edilmelidir.

Fotoğraflar: Sınıftaki etkinlikler sırasında veya gün içerisinde gerçekleşen önemli olaylarla ilgili çekilen fotoğraflar panoya asılarak sergilenebilir. Bu fotoğraflardan ailelere de verilebilir. Bu sayede aileler sınıfta yapılanlar hakkında daha çok bilgi sahibi olarak çocuklarını daha yakından tanırlar.

Afişler: Afişlerde, bir ana mesaj ve bu ana mesaja uygun çarpıcı bir resim bulunmalıdır. Öğretmenler bu şekilde çeşitli afişler hazırlayarak ailelerin görebileceği uygun yerlere asmalıdır. Afişler zaman zaman yenilenmeli asıldığı yerde çok uzun süre kalmamalıdır.

Video-Teyp Kayıtları: Program etkinlikleri sırasında meydana gelen ilginç olaylar, çocuğun arkadaşlarıyla beraber söyledikleri şarkı şiir vb. kasetlere kaydedilebilir. Daha sonra öğretmen bu kayıtları evlere göndererek aileleri okuldaki çalışmalar hakkında bilgilendirir.

İki Yönlü Yazışmalar: Bu süreç, okuldan aileye, aileden okula çift yönlü bir iletişim sürecidir. Birçok aile öğretmenle mektupla iletişim kurmayı tercih ederken, bazı aileler ise okul-ev günlükleri veya defterleri aracılığı ile iletişim kurmayı tercih edebilir. Bu tür yazışmalar günlük ya da haftalık olarak yapılabilir. Bu yazışmalarda çocuğun okuldaki etkinliklere katılımı, sağlık durumu ve gelişim özelliklerine ilişkin konularda karşılıklı iletişim sağlanabilir. İki yönlü gerçekleşmesi gereken bu yazışmalar çocuk, aile ve okul açısından önemli konular hakkında yapılmalıdır(Hornby, 2000, s.37; Can Yaşar, 2001, s.372).

Toplu Dosyalar: Çocuğun büyüme gelişmesini takip edebilmek için her bir çocuğun toplu dosyası tutulmalıdır. Toplu dosyalarda, ebeveyn ve çocukların günlük yaşamda yapmaktan hoşlandıkları şeyleri içeren bilgiler, çocukların sağlık ve gözlem kayıtları, gelişim raporları, öğretmen anekdotları ve okulda yaptığı sanat çalışmaları bulunmalıdır(Ömeroğlu, Yazıcı ve Dere, 2003, s.444).

Ebeveyn Kütüphanesi: Okul ortamındaki küçük bir odaya çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili kaynak kitapların, dergi ve uygun öykü kitaplarının bulunduğu bir bölüm hazırlanarak küçük bir kütüphane oluşturulabilir. Anne babalar bu kaynaklardan kullanmaları için teşvik edilebilir(Ömeroğlu, Yazıcı ve Dere, 2003, s.445).

Dilek Kutusu Koyma: Ailelerin istek ve arzularını, eleştiri ve önerilerini yazacakları bir dilek kutusu oluşturulabilir.

Belirli Gün ve Haftalarda Veli Gruplarını, Okul İçi Etkinliklere Katılmak Üzere Çağırma: Aile geceleri, kültürel yaşam yemekleri ve davetler kanalıyla veliler okula sosyal bir yolla getirilebilir(Ensari ve Zenbat, 1999, s.181).

1.1.6.3. Veli Toplantıları

Veli toplantıları, okulun politikasını ve programını ailelere tanıtmaya ve anne babaların birbirlerini tanımaları ve paylaşımında bulunmaları için önemlidir. Eğer bu toplantılar yıl içinde düzenli aralıklarla gerçekleştirilirse daha başarılı sonuçlar elde edilir. Ayrıca ebeveyn ya da öğretmenden gelen istekler doğrultusunda ek toplantılar yapılabilir.

Genellikle ilk toplantılarda, aile, yönetici, öğretmen ve diğer personel genellikle o yıl için düzenlenecek eğitim faaliyetlerinin planlarında nelerin yer alacağını gözden geçirerek ilkeler ortaya konur. Bundan sonraki toplantılarda ise bu faaliyetlerin değerlendirilmesi yapılır(Yılmaz, 1999, s.85). Veli toplantıları her yarı yılda en az iki kere yapılmalıdır(MEB., 2002, s.21).

Veli Toplantıları İle İlgili İlkeler:

- Toplantılar zamanlama açısından ailelerin çoğunluğunun katılımına imkan verebilecek şekilde düzenlenmelidir.
- Aileler toplantıya yazılı bir metin ile davet edilmeli, davet mektubunda toplantının tarihi, yeri, saati ve gündemi açıkça belirtilmelidir.
- Toplantı esnasında ailelere söz hakkı verilmeli, düşüncelerini özgürce söyleyebilecekleri bir ortam yaratılmalıdır.
- Velileri talep ve ihtiyaçlarına dönük faaliyetlerin hangilerinin nasıl gerçekleşeceği, gerçekleşemeyeceklerin ise nedenleri ortaya konulmalıdır.
- Bu toplantılar, ailelere çocuk gelişimi ve eğitimi konularında yeni bilgileri aktarabilme imkânı sağlamalıdır(Cömert ve Güleç, 2005)

1.1.10.4. Ev Ziyaretleri

Ev ziyaretleri, öğretmen açısından zor olsa da çok önemli eğitim fırsatları sunmaktadır. Öğretmenin ziyaretleri, çocuk ve aileyi daha yakından tanıma fırsatı verir. Aileler, ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat dile getirebilmekte,

çocuk ise öğretmenin ona değer verdiğini düşünerek özsaygısını geliştirebilmektedir(Aral, Yaşar ve Kandır, 2002, s.174).

Okul öncesi eğitiminde öğretmen, her çocuğun evine bir yarıyılıda en az bir kez ev ziyareti yapmaya özen göstermelidir. Ev ziyaretleri sırasında; evdeki rutin işlerin öğrenme yaşantısı olarak nasıl kullanılabileceği ailelere gösterilebilir, çocuk ve ailenin birlikte oynayabileceği oyunlar planlanabilir, çocuğunda görev alıp yardım edebileceği bir oyuncak yapılabilir, çocuk ve ailesi ev ortamında gözlenebilir(MEB., 2002, s.21).

1.1.10.5. Ailenin Kurum Programına Katılımı

Aileleri çocuklarının eğitim gördüğü sınıflara dâhil etmek, aile katılım çalışmalarının en önemli ve en zor basamağıdır. Öncelikle öğretmen ailelere, çocuklarının sınıfta neler yaptıklarını, kendisinin çocuklarla iletişim kurma şeklini, onlarla nasıl konuştuğunu, hangi durumlar karşısında yardımda bulunduğunu, nasıl rehberlik ettiğini gözleme fırsatı sağlamalıdır. Böylelikle anne ve babalar öğretmeni model alarak, çocuk eğitimi konusunda bilgi ve tutumlarını geliştirerek evde çocuklarını nasıl destekleyebileceklerini öğrenirler. Ebeveynler, katılım sırasında farklı özelliklere sahip çocukların farklı yönlerini görerek insanlara karşı nasıl bir tutum geliştirecekleri konusunda deneyim sahibi olurlar. Aile katılım sayesinde kurumu, öğretmeni ve koşulları daha iyi gözleme fırsatı bulabileceği için beklentilerinde gerçekçi olmayı öğrenerek, okula ve öğretmene güven duyar(Coleman ve Churchill, 1997, s.145; Manning ve Schindler, 1997, s.30; Gorham ve Nason, 1997, s.24).

Anne babalar her zaman kişilikleri, maddi imkânları ve yaşam şartları nedeniyle programa aktif olarak katılamayabilirler ya da katılmayı istemezler. Anne babalar bu konuda zorlanmamalı, sınıf dışındaki etkinliklere katılımı için yönlendirilmelidir. Öğretmen ve anne babalar beraber çalışarak kendi yetenekleri, ilgileri ve kariyerlerini kullanabilecekleri sınıf etkinlikleri geliştirmelidir(Coleman, 1997, s.18).

Ailelerin sınıfa katılımı;

- Sınıfı ve uygulanan eğitim programının etkinliklerini gözleyerek,
- Evde veya okulda eğitim materyali hazırlayarak,

- Şarkı, şiir, hikâye okuma gibi etkinliklerde öğretmen rolünü üstlenerek,
- Kahvaltı, yemek ve oyunlarda rehberlik ederek,
- Sınıf dışı etkinliklerde öğretmene yardımcı olarak,
- Dosyalama, kayıt tutma, sınıftaki eşyaların korunması, tamiri ve diğer konulardaki etkinliklerde öğretmene yardımcı olarak,
- Meslekleriyle yada özel yeteneğe sahip oldukları konularda, çocuklarla birlikte etkinliklere katılarak sağlanabilir(Bergman, 1990, s.12–13; Coleman ve Churchill, 1997, s.146; Hohmann ve Weikart, 2000, s.83).

1.1.10.6. Evde Öğrenme

Öğretmenler, anne babalara sınıftaki çalışmalara paralel olarak evde çocuklarını öğrenme etkinliklerinde nasıl yardım edecekleri konusunda önerilerde bulunabilirler. Bu öneriler bazı zamanlarda sözel olabileceği gibi bazen de ilgi çekici şekilde hazırlanmış yazılı mesajlarda olabilir. Bu mesajlarda, anne babaların çocuklarıyla beraber yapabileceği etkinlikler, oyunlar, tartışabilecekleri konular, disiplin yöntemleri, çocuk yetiştirme ile ilgili tutumlarını destekleyebilecekleri mesajlar yer almalıdır. Öncelikle ailelerle eğitim materyali yapma, geliştirme konusunda çalışmalar yapılarak bu tarz ödevlere alışmaları sağlanır. Bu etkinlikler sayesinde anne baba okuldaki çalışmalara teşvik edilir ve çocuğuyla etkileşime girer. Bu yapılan etkinliklerin öğretmen tarafından kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi gerekir(Coleman, 1997, s.16; Manning ve Schindler, 1997, s.28).

1.1.11. Ailelerin Karar Verme Sürecine Katılımı

Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin programa başarılı bir şekilde katılımının sağlanması isteniyorsa kurumun amaçları, politikası ve eğitim etkinlikleri hakkında karar verilirken ailenin de katılımının olması gerekmektedir. Okul-aile birliklerinin okulla ilgili kararlarına, anne babaların aktif olarak katılması büyük önem taşımaktadır. Öğretmenler anne babaların diğer anne babalarla etkileşimini desteklemek için; sohbet toplantıları düzenlemeli ya da anne babalara beraber yapmaları gereken sorumluluklar vermelidir. Bu tür etkinlikler sayesinde aileler birbirlerini daha iyi tanıma fırsatı bulacak ve okul aile birliğine üyelikte birbirini temsil etmeyi kolaylaştıracaktır. Bu yolla aileler, çocuğun

eğitimini etkileyen politikaların belirlenmesine, geliştirilmesine ve yerleştirilmesine, ayrıca maddi destek sağlanmırsa yardımcı olacaklardır(Coleman, 1997, s.15; Seçkin ve Koç, 1997, s.8).

1.1.12. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı alışmasının Amaç ve Yararları

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim programlarına etkin katılımındaki birinci amaç, anne-baba eğitimidir. Bu eğitimin temel amaçlarından ilki ailelerin çocukların bilişsel gelişimini destekleyici davranışlar ve çocuğa yardımcı olabilecekleri tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Aile katılım programlarının ikinci temel amaı, ebeveynlerin davranış kontrolü kazanmalarının sağlanması ve çocuklarıyla kurabilecekleri etkili iletişim yöntemlerini öğrenmesidir. Üçüncü amaç ise, ev ve okul arasında ilişki kurarak sürekliliğini sağlayabilmektir(Mağden, 1993, s.173). Okul öncesi eğitiminde aile katılımının diğer amaçları şöyle sıralanabilir(Eryorulmaz, 1993, s.91; Zembat ve Unutkan, 1999, s.151):

- Anne babayı eğiterek ve onların okul öncesi eğitime destek vermelerini sağlayarak, çocukların gelişip büyümelerine yardımcı olmak ve bu yolla daha ileriki dönemlerde karşılaşabilecekleri okul başarısını olumsuz etkileyebilecek engelleri azaltmak.
- Öğretimi etkili hale getirmek.
- Hem aile içinde hem de okul yapısında değişiklikler yapmak.
- Aileyi, katılımcı öğrenme için yüreklendirmek.
- Çocuğun aile içindeki öğrenme ortamına katkı sağlamak.
- Çocuğa tüm gelişiminde katkıda bulunmak ve bu konuda aileye destek vermek.
- Çocukta meydana gelen olumlu değişikliklerin sürekliliğinin sağlanmasına yardımcı olmak.
- Çocuğun ev ortamında edinebileceği deneyimler hakkında aileyi bilgilendirmek.
- Sorunları önlemek için seçenekli disiplin yöntemleri hakkında ailelere bilgi vermektir.

Okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarına ailelerin katılımı şu yararları sağlamaktadır:

- Anne ve babanın kuruma ve öğretmene olan güveni artmaktadır.
- Anne ve babanın çocukları ile etkinliklere katılmaktan zevk almasına ve çocuğun öğrenme ihtiyaçlarının farkına varmasına neden olmaktadır.
- Çocuğun her türlü gelişimine yönelik doğrudan ve detaylı bilgi alınabildiği için öğretmen yaptığı çalışmalarda kendini güvende hissetmektedir.
- Sosyal değişimlerden etkilenen anne ve babalara destek sağlamak ve aileler arasında bilgi paylaşımının gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır.
- Ailenin çocuğun gelişim alanları konusunda bilgi edinmesini sağlar.
- Anne ve babanın bazı özel yetenek ve becerilerini okuldaki etkinlikler esnasında göstermesini sağlar.
- Çocukların motivasyonunda ve davranışlarında gelişme sağlar.
- Ailenin, çocuğun evdeki öğrenme ortamını daha bilinçli olarak hazırlamasını sağlar.
- Gerek ailenin gerekse çocukların okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlar(İşmen ve Yıldız, 1996, s.31; Poyraz ve Dere, 2002, s.101; Zembat ve Haktanır, 2005, s.113).

Aile katılımının yararlarından da anlaşıldığı gibi, ailelerin eğitime katılımı sayesinde hem aileler hem çocuk hem de kurum olumlu olarak etkilenmektedir. Aileler çocuklarını eğitim ortamında daha rahat gözlemleyerek, bilgi ve becerilerini arttırmakta, çocuklar ise kendilerini güvende hissetmektedirler.

1.1.12.4.1. Okulöncesi Eğitiminde Aile Katımı Çalışmalarını Engelleyen Durumlar

Eğitim çalışmalarına aileleri de dâhil etme ve bu sayede çocukların eğitimini daha kaliteli bir hale getirme çabası, okul, öğretmen ve aile tarafından kabul görmesine ve desteklenmesine rağmen, gerek okul ve öğretmen, gerekse de aileler tarafından

kaynaklanan olumsuzluklardan dolayı işleyişte bazı engeller ortaya çıkmaktadır(Tezel Şahin ve Ünver, 2005, s.24).

Ailelerin okuldaki eğitim etkinliklerine katımlını engelleyen başlıca sebepler şu şekilde sıralanabilir:

- Bazı ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının yetersiz olması.
- Ailelerin okuldaki katılım çalışmalarına ayıracak yeterli zamanlarının olmaması.
- Ev ve okul arasındaki kültür farklılığı.
- Okuldaki yönetici ve öğretmenlerin bu konu hakkındaki olumsuz tutumları.
- Bazı ailelerin eğitim ve kültür düzeylerinin düşük olması.
- Okulun kaynaklarının yetersiz olması(Kolay, 2004, s.97).

Yukarıda bahsedilen engellere bakılacak olursa, bu engelleri ortadan kaldırmak ya da mümkün düzeyde en aza indirmek için en büyük görev kuşkusuz ki öğretmene düşmektedir. Öğretmen okul yönetimi ve aileler arasında köprü kurmalı, aileleri katılım konusunda eğitmeli, ailelerin etkinliklere katılımı için uygun zaman aralıkları düzenleyerek eğitim programını işlevsel hale getirmelidir. Bu sayede aileler okuldaki eğitim etkinliklerine katılım konusunda daha ılımlı davranarak, öğretmene yardımcı olurlar.

1.1.13. Aile Eğitimi

Ailelerin, çocuklarının eğitiminde daha fazla söz hakkına sahip olması ve sorumluluk üstlenebilmesi, çocuklarının eğitimi konusunda yeterli ve sağlıklı bilgilenmeleri ile mümkündür. Eğitim ile iletişim teknolojileri alanlarında yaşanan hızlı değişimler, geçmişle günümüz arasında anlayış farklılıklarının yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu farklılıkları ortadan kaldırmak için ailelerin sürekli yeni bilgilerle yenilenmesi gerekmektedir. Ailelerin yeniliklerden haberdar olması, çocuklarıyla okul dışında da destekleyici bir iletişim kurmasının yolunu açabilir. Böylelikle aileler

çocuklarının eğitiminde doğrudan sorumluluk üstlenerek eğitim eksikliklerini gidermiş olurlar (Aslanargun, 2007).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının öğretmen görüşlerine göre ve ebeveyn görüşlerine göre nasıl değerlendirildiğini ortaya koymaktır. Araştırmada belirtilen amaca bağlı olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Kişisel özellikler bakımından;
 - a) Öğretmenlerin dağılımı,
 - b) Ebeveynlerin dağılımı nasıldır?
2. Öğretmenlerin görüşlerine göre;
 - a) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımını uygulama, uygun buldukları katılım oranları, aile katılımı sırasında problemle karşılaşma durumu ve en çok karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri,
 - b) Ailelerin okulöncesi eğitimi konusunda evde çocuklarına yardım etmek amacıyla eğitilmelerine ilişkin görüşleri,
 - c) Okula yeni başlayan çocukların ailelerini teşvik etme ve teşvik etme süreleri hakkındaki görüşleri,
 - d) Sınıfta aile katılımına yer verme, ailelerin eğitime katılım süreleri ve anne babalardan hangisinin bu katılıma daha istekli olduklarına ilişkin görüşleri,
 - e) Aile katılımı sırasında yaşadıkları en önemli sorunlara ilişkin görüşleri,
 - f) Aile katılımı çalışmalarının çocuklar açısından yararları hakkındaki görüşleri,
 - g) En çok uyguladıkları aile katılım çalışmalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğretmenlerin hizmet yıllarına göre;

- a) Eğitim programlarını yürütürken aile katılım çalışmalarını tercih etme durumlarına ilişkin görüşleri,
 - b) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımı sırasında yaşayacaklarını düşündükleri en önemli sorunlara ilişkin görüşleri,
 - c) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğretmenlerin yaş değişkenine göre;
- a) Eğitim programlarını yürütürken aile katılım çalışmalarını tercih etme durumlarına ilişkin görüşleri,
 - b) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımı sırasında yaşayacaklarını düşündükleri en önemli sorunlara ilişkin görüşleri,
 - c) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Öğretmenlerin okuttukları sınıfların mevcut değişkenine göre;
- a) Eğitim programlarını yürütürken aile katılım çalışmalarını tercih etme durumlarına ilişkin görüşleri,
 - b) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımı sırasında yaşayacaklarını düşündükleri en önemli sorunlara ilişkin görüşleri,
 - c) Eğitim programlarını yürütürken aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Ebeveynlerin görüşlerine göre;
- a) Çocuklarının devam ettikleri okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarını ortaya koymak.
 - b) Aile katılımı çalışmalarından hangilerine katılım gösterdiklerini ve katılma sıklıklarını ortaya koymak.
 - c) Aile katılımı çalışmalarına katılım gösteremeyen ebeveynlerin katılmama sebeplerini ortaya koymak.
 - d) Aile katılımı çalışmalarının çocukları üzerindeki etkilerini ortaya koymak.

- e) Aile katılımı çalışmalarını konusunda öğretmen ve okul yönetiminden beklentilerini ortaya koymak.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okulöncesi eğitim öncelikle ailede başlamaktadır. Bu yüzden çocuğun ilk eğitimcileri anne ve babasıdır. Anne ve babanın vermiş oldukları ilk eğitim çocuklar açısından son derece önemlidir. Öğretmen bu sürece sonradan dâhil olmaktadır. Çocuk okula geldiğinde inanç, tutum ve davranışları açısından belirli bir şekle sahiptir. Bu noktada öğretmen aileyi iyi tanımalı ve çocuğun ilk eğitimcilerine uygun eğitim ortamını yaratarak onları da ihtiyaç duydukları konularda eğitebilmelidir.

Okulöncesi eğitim programları çok etkili bir şekilde hazırlansa da aileler tarafından desteklenmedikçe yeterince etkili olamamaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi, programda planlanan öğrenme yaşantılarının ailede de sürdürülebilmesi ile mümkündür(Aral ve diğerleri, 2000). Aile eğitime katıldıkça çocuğunu daha yakından tanıma fırsatı da bulabilmektedir. Böylece ailenin çocuğuna verdiği eğitimin kalitesi de artar. Okulöncesi eğitimde uygulanan aile katılımı çalışmaları sayesinde eğitimin devamlılığı ve bütünlüğü sağlanmaya çalışılır.

Gerek okul gerekse ailelerin ortak amacı çocuklarına daha iyi bir eğitim ortamını yaratmak olduğuna göre; okul ve aile arasında gerçekleştirilen işbirliği, çevrenin imkânlarından da yararlanılarak daha zengin bir eğitim ortamı haline gelmesine büyük katkı sağlayacaktır(Oktay, 2000).

Bu araştırma okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarına ilişkin öğretmen ve ebeveyn görüşlerini ortaya koymaya yönelik bir araştırmadır. Araştırma ile aile katılımı çalışmalarının okulöncesi eğitim programındaki yerinin belirlenmesinin, çocukları okulöncesi eğitim düzeyinde olan anne-babalar, öğretmenler, idareciler ve akademisyenler için önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın diğer

araştırmacılar için bir kaynak teşkil edeceği ve literatüre katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu düşünceler doğrultusunda konu araştırmaya değer bulunmuştur.

1.8. Varsayımlar

Bu araştırmanın dayandığı varsayımlar şunlardır:

1. Anket yoluyla toplanan verilerin, okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşlerini yansıtabilecek nitelikte olacağı,
2. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verilerin okulöncesi eğitim kurumlarındaki öğrenci ebeveynlerinin, aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşlerini yansıtabilecek nitelikte olacağı,
3. Okulöncesi eğitimi öğretmenlerine uygulanan anket formu ile ebeveynlere uygulanan görüşme formunun araştırma kapsamındaki alt problemleri ortaya çıkarabileceği,
4. Örneklem evreni temsil edecek büyüklükte olduğu,
5. Araştırma sırasında öğretmen ve ebeveynlerin aile katılım çalışmalarına ilişkin soruları içtenlikle cevaplayacakları varsayılmaktadır.

1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Bu araştırmanın kapsamı 2009–2010 eğitim öğretim yılında Çanakkale ilinde okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan okulöncesi eğitimi öğretmenleri ve öğrenci ebeveynlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma, veri toplama araçları açısından; problemin ortaya konması, görüşme formunun hazırlanmasında ilgili literatür taraması, öğretmenlerin görüşlerinin alınmasında kullanılan anket ve veli görüşlerinin alınmasında kullanılan görüşme formu ile sınırlıdır.
3. Elde edilen bulgular bilgi toplama araçlarındaki sorularla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okulöncesi Eğitim: Çocuğun doğumundan ilköğretime başladığı zamana kadar geçen yılları kapsayan, insan yaşamının temelini oluşturan dönemdir(Oktay, 2000).

Aile: Anne, baba ve çocuklardan oluşan toplumun en küçük birimi ve temel taşlarından biridir(Oktay, 2000).

Aile katılımı: Aile katılımı, ebeveynlerin, çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş eğitim etkinliklerinden oluşan bir programdır(Şahin ve Ünver, 2005).

1.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında yapılan bazı çalışmalara yer verilecektir. Böylelikle, araştırmanın, diğer çalışmalarla birlikte bir bütünlük içerisinde görülebilmesi sağlanmış olacaktır. Aile katılımı çalışmaları ile ilgili yapılan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır.

Kağıtçıbaşı, Sunar ve Berkman (1989), İstanbul'da 1982–1986 seneleri arasında anne aracılığıyla çocukların gelişimini desteklemeyi amaçlayan, ailelere yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, eğitilen annelerin çocuklarıyla bu konuda hiç eğitim almayan annelerin çocukları arasında bilişsel ölçümlerde, özellikle zekâ puanlarında, başarı testlerinde, akademik not ortalamalarında önemli farklılıklar görülmüştür. Bu programın annelere de olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Eğitim alan annelerin çocuklarıyla daha fazla iletişim kurduğu, çocuklarıyla daha sık birlikte oyun oynayıp, konuştukları, ceza uygulamalarına daha az yer verip çocuklarına daha sık kitap okudukları, çocuklarıyla daha ilgili oldukları ortaya çıkmıştır. Çalışmanın kısa dönemdeki olumlu etkileri belirlendikten sonra, uzun dönemde de gerçekleşecek olan etkilerini incelemek amacı ile 1991–1992 senelerinde izleme araştırması gerçekleştirilmiştir. Yine bu araştırmada da daha önce yapılan araştırmanın kalıcı etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır(Sucuka, Özkök ve Vardar, 1997, s.51).

Pherson ve Robinson (1990), on haftalık bir süreçte düzenlenen anne baba eğitim kursuna katılım gösteren 36 ve bu kursa katılım göstermeyen 38 anne-baba üzerinde gerçekleştirmiş oldukları araştırmada, kursa katılmanın, anne babaların kendilerine güven, çocuklarının davranışlarının nedenlerini görebilme, anlayışlı olabilme ve benzeri davranışlarına etki edip etmediğini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, bu kursa katılan anne babaların kendilerine güven duyma, çocukların davranışlarının nedenlerini görebilme gibi konularda belirgin bir şekilde ilerleme kaydettiklerini ortaya koymuştur(Çağdaş, 2002, s.162).

Kuşin (1991), İstanbul'da gerçekleştirmiş olduğu pilot çalışmada anaokulu eğitimcileri ile ebeveynlerin okul-aile arasındaki işbirliğine bakış açılarını ortaya koymaya çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan anket 50 eğitimci ile 50 ebeveyne uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre, eğitimcilerin % 96'sı ailenin okulda gerçekleştirilen eğitim konusunda bilgilendirilmesinin çok önemli bulduklarını, geri kalanı ise önemli bulduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca aileyi eğitim konusunda bilgilendirmenin her eğitimci tarafından farklı yollarla gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Bilgilendirmede, aylık, üç aylık ya da yıllık toplantıların % 70, ailenin okuldaki eğitim ortamına davet edilmesinin % 64, ailenin telefonla bilgilendirilmesinin % 30, kısa görüşmelerin % 29, eve gönderilen bilgilendirme raporlarının % 22, düzenlenen eğitici konferansların % 14, ev ziyaretlerinin % 4 olarak gerçekleştirildiği ortaya çıkarılmıştır. Bilgilendirmelerde ele alınan konulardan aileye okuldaki program ve uygulamalar hakkında bilgi verilmesi % 50 ile ilk sırada yer almaktadır. Araştırmada ebeveynler, okul aile işbirliğini % 78 oranında çok önemli, % 11 oranında da önemli bulduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynler okul öncesi eğitim kurumuna herhangi bir konuda katılmaları konusunda araştırmaya katılan tüm anne babalar evet cevabını vermişlerdir.

Ömeroğlu, Şahin, Turla ve Yaşar (1997), Ankara'da gecekondu semtlerinde yaşamını sürdüren 228 anne ve onların 0-48 aylık çocukları ile deneysel bir araştırma çalışması gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada deney grubunda yer alan annelere eğitim verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında deney grubundaki annelerin davranışlarında verilen eğitimin etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Unutkan (1998), 5–6 yaş grubu aile katılımlı sosyalleşme programının, çocukların sosyal gelişimi üzerinde yaratacağı etkilerin neler olduğunu deneysel bir çalışma ile belirlemeyi amaçlamıştır. Programın içeriğinde, sosyalleşme başlığına ait beş alt boyutla ilgili saldırganlık, paylaşma-yardımlaşma-işbirliği, nezaket kuralları, sırasını bekleme, başladığı işi bitirme ve karar verme-sorumluluk programlarından oluşmaktadır. Araştırma deney ve kontrol gruplarında yer alan 30 çocuk ve aileleri üzerinde 5 haftalık bir uygulama programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, uygulanan programın alt boyutlar ve bütünsel etkisi açısından çocukların sosyalleşmesinde etkili olduğu ve okulda uygulanan programın çocuğun sosyalleşmesinde tek başına yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Ülküer (1998) yaptığı araştırmasında, düşük sosyo-ekonomik gelirli ailelerin çocuklarına erken yaşlarda verilecek olan eğitimin, çocukların gelişim düzeylerine etki etme derecesini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini aynı gün dünyaya gelmiş olan 60 bebek oluşturmuştur. Bu çalışma çerçevesinde gönüllü anneler, deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmış, deney grubunda yer alan annelere her hafta ev ziyaretleri yapılarak anne eğitim programları uygulanmıştır. Araştırmanın ilk üç yılına ilişkin bulgularına bakıldığında, annelere verilen eğitimin ev ortamını, anne çocuk ilişkilerini, anne çocuk iletişimini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir(Ömeroğlu, Aksoy ve Turla, 1997, s.89).

Ensari ve Zembat (1999) tarafından, okulöncesi eğitim kurumlarındaki yöneticilerin yönetim biçimlerinin, ailelerin okulöncesi eğitim programına katılımında ne derece etkili olduğunu belirlemek için gerçekleştirilen araştırmada, İstanbul'un çeşitli merkez ilçelerinden tesadüfî örnekleme yoluyla belirlenen 55 okul yöneticisi ve bu kurumlarda çocukları olan 651 aile araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yönetici Kişisel Bilgi Formu”, “Aile Kişisel Bilgi Formu” ve “Eğitim Programlarına Ailelerin Katılım Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; aileler daha çok yönetici tutumlarının işbirliği açısından engel taşıdığını, yöneticiler ise ailelerin işbirliği ve katılım konusunda çok isteksiz tutumlar sergilediklerini belirterek bu tutumların engel yarattığını düşünmektedir. Zaman yetersizliği, iletişim bozukluğu ve ekonomik koşullar başta gelen diğer engeller olarak görülmektedir.

Kaya (2002), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine olan desteğini belirlemeye çalışmıştır. Bu amaç doğrultusunda biri özel dördü Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokulu, biri Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, biri de Üniversiteye bağlı yuva olmak üzere toplam altı okul öncesi eğitim kurumlarına çocukları devam eden ve gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden 24 anne-babanın görüşleri alınmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında anne-babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara karşı ilgili ve işbirliğine istekli oldukları görülmüştür. Diğer yandan, araştırma kapsamında yer alan okul öncesi eğitim kurumlarından bir tanesi dışında diğer okullarda anne baba eğitime yönelik çalışmaların yapılmadığı, ailelerin ise bu konuda işbirliğine hazır oldukları belirlenmiştir.

Gürşimşek (2003) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın amacı, ailenin eğitime katılım düzeyi ile ilişkili olabileceği düşünülen birtakım değişkenlerin karşılıklı analiz edilmesidir. Çalışmanın diğer bir amacı da, ailenin eğitime katılım düzeylerinin çocukların psiko-sosyal gelişimleri açısından bir farklılık yaratıp yaratmadığının incelenmesidir. Çalışma, dört farklı okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubundan 102 erkek, 98 kız olmak üzere toplam 200 öğrenci ve bu öğrencilerin aileleri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada çocukların öğretmenlerine Okulöncesi Çocuklar için Davranış Gözlem Formu (OÇDGF), annelerine Aile Katılım Ölçeği (AKÖ) uygulanmıştır. Okul temelli, ev temelli ve okul-aile işbirliği temelli çeşitli katılım durumlarının analizi sonucu, ailelerin evde ve okulda eğitime katılım amaçlı etkinlikleri daha az gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, ailelerin eğitime katılım düzeyi ile çocukların öğretmenleri tarafından gözlenen psiko-sosyal gelişim düzeyleri arasında olumlu yönde bir ilişki bulunduğunu ve öğretmenlerin aile katılım sürecinin anlaşılması ve katılım yaşantılarının zenginleştirilmesine yönelik çalışmalarda önemli bir kaynak olabileceğini ortaya koymaktadır.

Castro ve diğerleri (2004) tarafından, Head Start Programı'na aile katılımı çalışmalarının, aileler, öğretmen ilişkileri ve sınıf özellikleri açısından incelenmesi amacıyla bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın örneklemini 59 okulöncesi

eğitimi retmeni ve 1159 aile oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerine anket, görüşme ve sınıf içi tespitler yolu aracılığı ile ulaşılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, aile katılımı çalışmalarını etkileyen en güçlü etmenin, ailenin çalışma hayatı olduğu, aile katılımında sınıf düzeylerinin de etkili olduğu ve tecrübeli retmenlerin aile katılım çalışmalarına daha çok yer verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kaya, Din ve Cihangir (2004), anne-baba ve eğitimcilerin aile katılımından beklentileri ile rollerinin belirlenmesi ve bunlardan yola çıkarak okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik bir model nerisi getirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, tam gün eğitim veren üç bağımsız anaokulunda görev yapan on retmen ve çocukları bu okullara devam eden on anne-babanın görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre anne-babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarına karşı ilgili, işbirliğine istekli oldukları ayrıca, aile katılım çalışmaları hususunda retmenlerden daha destek almayı bekledikleri görülmüştür. Eğitimcilerin ise çalıştıkları okullarda aile katılımına yönelik birtakım çalışmalar düzenledikleri ve ailelerin bu çalışmalarda daha çok sorumluluk almaları gerektiği dşncesini ifade ettikleri görülmüştür. Elde edilen bulgulara dayalı olarak, okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik bir model nerisi de geliştirilmiştir.

Waanders, Mendez and Downer (2005) tarafından yapılan araştırmayla, okulöncesi eğitiminde ailelerin katılımı ile ilgili etkenler mercek altına alınmış ve bu konu hakkında ebeveyn görüşleri alınmıştır. Araştırmaya 154 aile katılım göstermiştir. Araştırmanın verileri görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, ekonomik baskı ve sosyal düzensizlik gibi etkenlerin aile katılım çalışmalarını olumsuz yönde etkilediği görülürken, ailenin eğitime göstermiş olduğu duyarlılık ve eğitim düzeyi gibi etkenlerin de olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Arabacı ve Aksoy (2005), okul öncesi eğitiminde annelere uygulanan katılım programının, annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgilerine etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma, Ankara ili Gölbaşı ilçesindeki Baldudak İlkretim Okulu anasınıfına devam eden 25 çocuğun anneleri deney, aynı sosyo-ekonomik çevrede yer alan benzer özelliklerdeki farklı iki ilkretim okulundaki 25 çocuğun anneleri de kontrol

grubu olmak üzere toplam 50 anne üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma ile ilgili verilerin toplanmasında kullanılan “Okul Öncesi Eğitim Bilgi Formu” ve “Kişisel Bilgi Formu” araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Ön test sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarında bulunan annelerin okul öncesi eğitimine ilişkin bilgi düzeylerinin birbirine benzer olduğu görülmüştür. Deney grubunda bulunan annelerle gerçekleştirilen sınıf içi etkinliklere katılım programından sonra, deney grubundaki annelerin okul öncesi eğitimine ilişkin bilgi düzeylerinde anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Araştırma sonunda uygulanan aile katılımı programının, annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgilerini arttırdığı sonucuna varılmıştır.

Yazıcı ve diğerleri (2005)’in yaptığı çalışmada, ailelerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile ilgili görüşleri ve gerçekleştirilen katılım çalışmalarına yönelik beklentileri incelenmiştir. Araştırmanın örneklemi, Antalya il merkezinde okulöncesi eğitim kurumuna devam eden ve 3–6 yaş grubu çocuğu olan 175 anne-babadan oluşmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, anne-babaların okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen aile katılım çalışmalarında yer almak istedikleri ve en çok bireysel görüşme yapmayı tercih ettikleri, sınıf içi çalışmalarda yer almak istedikleri, düzenli olarak okul tarafından haberleşme mektupları almak istedikleri ve öğretmenlerin ev ortamlarını ziyaret etmelerini istedikleri görülmüştür.

Konu ile ilgili yapılmış olan araştırmaların sonuçlarına bakıldığında, okul öncesi eğitiminde ebeveynlerin okulda gerçekleşen eğitim programına katılmaları son derece olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Günümüzde sadece çocuğu merkeze alan bir okul öncesi eğitim programı tek başına yeterli değildir. Başarılı bir okul öncesi eğitim programı gerçekleştirilmek isteniyorsa, aileleri de eğitimin içine katmak, çocuk ve anne-babayı eğitimde bir bütün olarak merkeze almak gerekmektedir.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi hakkında bilgi verilecektir.

2.1. Araştırma Modeli

Okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirildiği bu araştırma betimsel nitelikte olup; araştırmada betimleme (survey) modeli kullanılmıştır. Bu yöneme tarama araştırmaları da denilebilir.

Tarama modeli, geçmişte ya da şundaki mevcut durumu kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Araştırmaya konu olan birey, olay ya da nesne kendi bulunduğu koşullar içinde, olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2004). Bu araştırma, okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılım çalışmalarına ilişkin öğretmen görüşlerini anket yoluyla, ebeveynlerin görüşlerini ise kendi ifadelerinden yola çıkarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak tanımlamayı amaçlamaktadır. Böylelikle öğretmenlerin ve ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına ilişkin bakış açıları değerlendirilerek, aile katılımı çalışmalarının ne kadar amacına ulaşabildiği hakkındaki görüşleri ortaya çıkarılmış olacaktır.

Sosyal bilimlerdeki araştırma biçimleri nitel ve nicel araştırmalar olarak farklılık göstermektedir. Nicel, kavram olarak, ölçümle, sayı ile ilgili olan bir şey ya da disiplin; rakamsal verilerin toplanması ve analize yönelen bir yöntemdir. Tanım olarak ise, ölçülebilen bir şeyin özelliğidir. Nitel ise; bir nesnenin algılanabilir, gözlemlenebilir özelliğidir. Nicel araştırmalarda olaylar arasındaki ilişkileri tanımlamak için sayısal veriler kullanılırken, nitel araştırmalarda insan davranışlarını tanımlamak için kelimeler ver olarak kullanılır(Cevizci, 2002, s.749).

Birçok araştırmacı tarafından savunulan, nicel ve nitel yaklaşımların bir arada kullanılması gerektiğidir. Eğer araştırmanın gereğine uygun olarak nitel ve nicel yaklaşımlar bir arada kullanılırsa, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırdığı düşünölmektedir. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için araştırmacılar üçgenleme yöntemini kullanmışlardır. Üçgenleme yöntemi, bir araştırmada birden çok yöntem kullanılarak analiz etmek demektir. Bu araştırmada da nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılarak üçgenleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle, okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının amacını ortaya koymak maksadıyla ilgili literatür taraması yapılarak; aile katılımı çalışmalarının içeriği üzerinde durulmuş; bu çalışmaların okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanma koşulları ve özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise, ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşlerini incelemek ve kendi ifadeleriyle anlatmalarını sağlamak amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğı uygulanmıştır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla gerçekleştirilen bir veri toplama tekniğıdir (Karasar, 2002, s.165). Görüşmeler çeşitli biçimlerde sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflamalardan en yaygın olan biçimi yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olarak yapılan üçlü sınıflamadır (Karasar,2002, s.167). Yapılandırılmış görüşme, sorulacak olan soruların önceden belirlendiğı, hangi verilerin toplanacağıının en ayrıntılı biçimde saptandığı, açık uçlu soruların kullanılmadı bir görüşme tekniğıdir. Görüşmeciye bırakılan esneklik en düşük düzeydedir. Bu görüşme tekniğinde verilerin sayısallaştırılması kolaydır (Karasar, 2002, s.167–168). Son olarak okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin aile katımlı çalışmaları hakkındaki görüşlerini belirleyebilmek ve daha fazla öğretmene ulaşarak daha geçerli ve güvenilir bilgiler edinebilmek amacıyla nicel bir araştırma yöntemi olan anket kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2008–2009 eğitim–öğretim yılında Çanakkale ili merkez ve ilçelerindeki MEB’e bağılı okullarda görev yapmakta olan okul öncesi eğitimi öğretmenleri ve öğrenci ebeveynleri oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini, 2008–2009 eğitim–öğretim yılında Çanakkale ili merkez ve ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 110 okul

öncesi eğitimi öğretmeni ve 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Çanakkale ili merkez ve ilçelerindeki okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğu bulunan 20 öğrenci ebeveyni oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın problem ve çözümünün ayrıntılı olarak belirlenmesi için ilk olarak literatür taraması yapılmıştır. Bu süreçte araştırma konusuna benzerlik gösteren araştırmalar incelenmiştir. İncelenen araştırmalar göz önünde bulundurularak problem şekillendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca ulaşılan araştırmaların amaçları, yöntemleri, sonuçları ve yararlanılan kaynaklar incelenerek, araştırmada takip edilecek yöntem ve ulaşılabilecek kaynaklar belirlenmiştir.

Araştırmanın ilk aşamasında öğretmenlerin okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından anket uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anket, Güleç ve Özdemir (2007) tarafından geliştirilmiştir. Anket 2007 yılında, katılımcıları öğretmenler olan bir araştırmada kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olan anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğretmenlere ilişkin kişisel bilgiler; ikinci bölümde aile katımlı çalışmaları hakkındaki sorular yer almaktadır.

Araştırmada ebeveynlerin okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarına kendi ifadelerinden yola çıkarak değerlendirilmesi amaçlandığından veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, araştırmacının önceden hazırlanmış sorular sorduğu ve karşısında bulunan kişinin bu sorulara yanıt verdiği, amaçlı bir söyleşidir(Kuş, 2003). Bu araştırmada yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğinin kullanılmasının sebebi, araştırmanın amacına uygun şekilde görüşülen kişilerin konuyla ilgili deneyimlerini ve diğer faktörleri ortaya çıkarmaktır.

Görüşme soruları hazırlanırken öncelikle konu ile ilgili literatür taranmış; bu alanda ki uzman kişilerden görüş alınmıştır. Daha sonra araştırmanın uygulanabilmesi için gerekli izinler alınarak ebeveynlerin uygun oldukları gün ve saatler belirlenerek

görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden önce ebeveynlere araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş ve kimliklerinin gizli tutulacağı belirtilmiştir. Ayrıca görüşmelere sonucunda elde edilen verilerin araştırma kapsamı dışında kesinlikle kullanılmayacağı da açıklanmıştır. Uygulama için yirmi ebeveyn ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık olarak 25–30 dakika sürmüştür ve aileler önceden hazırlanmış soruları elle yazarak doldurmuştur.

Verileri toplamak amacıyla anketlerin deneklere uygulanabilmesi için 25.02.2009 tarih ve B.08.4.MEM.4.17.00.07–311-/554 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı onayı ile örneklem olarak alınan okullarda görev yapmakta olan 128 okul öncesi eğitimi öğretmenine teslim edilmiş ve anket formunu cevaplamaları sağlanmıştır. Öncelikle uygulamayı uyguladığı okulların müdürleri ile irtibat kurularak kendilerine araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve anketler araştırma izin yazısı ile beraber bizzat araştırmacı tarafından gerekli okullara dağıtılmıştır. Anketlerden 128 tanesi geri dönmüştür. Bu anketlerden 18 tanesi gerek boş bırakıldığı gerekse amacına uygun cevaplanmadığı saptandığından değerlendirilmeye alınmamıştır. Sonuç olarak örnekleme alınan okullarda görev yapmakta olan okul öncesi eğitimi öğretmenlerine ait 110 anket formu geçerli kabul edilerek değerlendirilmeye alınmıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın birinci aşamasında okulöncesi eğitimi öğretmenlerine uygulanan anket istatistiksel veriler ışığında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş, istatistikî çözümleme için SPSS paket programından yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde ayrıntılı olarak verilmiştir. Sonuçları değerlendirmede; cinsiyet, yaş, hizmet yılı ve okuttukları sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılığı analiz etmede t testi uygulanmış; 0,05 anlamlılık düzeyi ise ölçüt olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında ebeveynlere uygulanan görüşme formundan elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Bu yaklaşımda veriler ve ulaşılan sonuçlar betimsel olarak birbirine yakın olmaktadır.

Araştırmanın ikinci aşamasında ebeveynlere uygulanan görüşme formundan elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu yaklaşımda veriler ve ulaşılan sonuçlar birbirine yakın olmaktadır. Görüşmelerden uzun aktarımlar yapılmış ve gözlem notları orijinal hallerine yakın bir biçimde betimlenmiştir. Ayrıca yeterli veri düzeyine ulaşıldığı durumlarda neden ve nasıl sorularını açıklayabilmek amacıyla ayrıntıya inilmeye çalışılmıştır. Bu aşamada tümevarımcı analiz tekniği kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005) Bu amaçla yapılan görüşmeler deşifre edilerek ana noktalar belirlenmiştir. Daha sonra bu ana noktaya göre veriler kodlanarak düzenlenmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde anket verilerinin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgular ve görüşme formlarından elde edilen veriler ve bu verilerle ilgili yorumlara yer verilmiştir.

3.1. ANKET VERİLERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR VE YORUMLAR

Veri toplama aracı olarak kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde kişisel bilgilere yönelik olarak hazırlanmış 6 soru, 2. bölümde ise, okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarını hakkındaki öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış 14 soru olmak üzere toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde, örnekleme katılan öğretmenlerin hem kişisel bilgilerini içeren sorulara hem de aile katılımı ile ilgili sorulara verdikleri cevaplar, frekans (f), yüzdelik (%), aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (Ss), t testi ve F testi uygulanarak değerlendirilmiş ve değerlendirilmeye alınan 110 anketten elde edilen veriler tablolar halinde gösterilerek yorumlamalar yapılmıştır.

3.1.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Anket verilerinin analizinde ilk olarak, araştırma örneklemine dâhil edilen 110 okul öncesi eğitimi öğretmenin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okuttukları sınıfların öğrenci mevcuduna ilişkin durumlarını belirten yüzdelik ve frekans dağılımları belirlenmiştir. Katılımcılara ilişkin bulgular Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Okulöncesi Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Katılımcı Özellikleri	f	%
Cinsiyet		
Kadın	110	100
TOPLAM	110	100
Yaş		
22–26 arası	42	38,2
27–31 arası	34	30,9
32–36 arası	16	14,5
37–42 arası	7	6,4
42'den büyük	11	10
TOPLAM	110	100
Mesleki Hizmet Süresi		
1–5 yıl	48	43,6
6–10 yıl	34	30,9
11–15 yıl	9	8,2
16–20 yıl	7	6,4
21 yıl ve üzeri	12	10,9
TOPLAM	110	100
Sınıf Mevcudu		
10–20 öğrenci	68	61,9
21–30 öğrenci	40	36,3
31–40 öğrenci	2	1,8
TOPLAM	110	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin tamamı kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin yaşlarına ait frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde, %38,2'sinin 22–26 yaş aralığında olduğu, %30,9'unun 27–31 yaş aralığında olduğu, %14,5'inin 32–36 yaş aralığında olduğu, %6,4'ünün 37–42 yaş aralığında olduğu, %10'unun ise 43 yaşının üzerinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin mesleki hizmet sürelerine ait frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde, %43,6'sının 1–5 yıl arası, %30,9'unun 6–10 yıl arası, %8,2'sinin 11–15 yıl arası, %6,4'ünün 16–20 yıl

arası, %10,9'unun 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim verdikleri sınıfların mevcutlarına bakıldığında, %61,9'unun 10–20 öğrenci, %36,3'ünün 20–30 öğrenci ve %1,8'inin 30–40 öğrenciden oluşan sınıflarda eğitim verdikleri görülmektedir.

3.1.2. Okulöncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumlarına Ait Bulgular ve Yorum

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin eğitim programlarını yürütürken eğitime ailelerinde katılmalarını tercih etme durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla sorulmuş olan soruya verilen cevabın frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 2'de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 2. Okulöncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumlarına Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin Katılım Konusundaki Görüşleri	f	%
Evet	101	91,8
Hayır	9	8,2
TOPLAM	110	100

Tablo 2 incelendiğinde okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin % 91,8'inin eğitime ailelerinde katılmalarını tercih ettikleri, %8,2'sinin ise tercih etmedikleri görülmektedir. Tablo 2'ye göre, olumlu cevap veren öğretmenlerin, olumsuz cevap veren öğretmenlere göre çok daha fazla oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun eğitim programlarını yürütürken aile katılımı çalışmalarını tercih ettikleri görüşünde oldukları görülmüştür. Laloumi (1997) tarafından yapılan bir araştırma sonucuna göre okulöncesi eğitimi döneminde öğretmenlerin okul-aile işbirliği konusunda önemli derecede istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenler, ailelerle iletişimlerinde kendi yeterliliklerinden şüphe duyduklarını, söz konusu olanın sadece çocuğun eğitimi olmadığını, bunun yanında kişiler arası iletişimin de önemli olduğunu ve bu konularda kendilerine okul yıllarında eğitim verilmiş olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

3.1.3. Eğitim Programlarını Yürütürken Öğretmenlerin Tercih Ettikleri Aile Katılım Oranlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin eğitim programını yürütürken aile katılımını hangi oranda uygun bulduklarını belirlemek amacı ile sorulmuş olan soruya verilen cevabın frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 3’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarını Hangi Oranda Uygun Bulduklarına Yönelik Bulgular

Aile Katılımı Çalışmalarını Uygun Bulma Oranları	f	%
1–2 saat	71	64,5
Tüm Gün	5	4,5
Diğer	25	31
TOPLAM	101	100

Tablo 3’e göre, öğretmenlerin % 68,2’sinin ailelerin eğitime 1–2 saatlik zaman zarfında katılmalarını, % 4,5’inin ise ailelerin eğitime tüm gün katılmalarını uygun buldukları görülmektedir. Okulöncesi öğretmenlerinden %31’inin ise diğer zaman diliminde (ihtiyaç duyulduğu zaman, 1 etkinlik süresince, haftada 1 kez 1–2 saat, belirlenen gün ve saatte) ailelerin eğitime katılmalarını tercih ettikleri görülmüştür. Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin büyük çoğunluğu günde 1–2 saat gerçekleştirilen aile katılımı çalışmasının uygun olduğu görüşündedirler. Gürşimşek (2003) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre, ailelerin eğitim sürecine katılım düzeyi ile öğretmenler tarafından çocuklarda gözlenen psiko-sosyal gelişim düzeyleri arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu, ayrıca öğretmenlerin aile katılım sürecinin anlaşılması ve aile katılımı etkinliklerinin zenginleştirilmesi adına önemli bir kaynak olabileceklerini ortaya koymaktadır.

3.1.4. Eğitim Programlarına Ailelerin de Katılması Durumunda Öğretmenlerin Problemlerle Karşılaşma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin okulöncesi eğitim programlarını yürütürken bu programa ailelerin de dâhil olmaları durumunda herhangi bir problemle karşılaşmalarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile sorulmuş olan soruya verilen cevabın frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 4’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Aile Katılımı Sürecinde Problemlerle Karşılaşma Durumuna Yönelik Görüşleri ile İlgili Bulgular

Problemlerle Karşılaşma Durumlarına İlişkin Görüşleri	f	%
Evet	43	39,1
Hayır	67	60,9
TOPLAM	110	100

Tablo 4 incelendiğinde okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %39,1’i aile katılımı çalışmalarını sırasında problemle karşılaşabilecekleri yönünde, %60,9’u ise hiçbir problemle karşılaşmayacakları yönünde fikir bildirmişlerdir. Genel olarak bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ailelerin de eğitime katılmaları durumunda herhangi bir sorunla karşılaşmayacakları düşüncesinde oldukları görülmüştür. Kaya Dinç ve Cihangir (2004) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, ailelerin okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarına karşı ilgili, işbirliğine açık ve istekli oldukları ve aile katılımı konusunda öğretmenlerden daha çok destek bekledikleri görülmüştür.

3.1.5. Okulöncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında En Çok Hangi Problemlerle Karşılaşabileceklerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları esnasında ne tür problemlerle karşılaşabilecekleri hakkında düşüncelerini almak için sorulan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 5’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında Karşılaşabilecekleri Problemlere İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin Karşılaşabileceklerini Düşündükleri Problemler	f	%
Çocuk ailesini görünce şımarır ve sınıf disiplini bozulur.	18	45
Çocukların kontrol edilmesi zorlaşır.	2	5
Çalışan aileler gelemmez ve katılım programı aksar.	2	5
Ailelerin çocukları ile ilgili özel istekleri olabilir.	4	10
Aileler eğitime müdahale ederler.	11	27,5
Ailelerin eğitim ve kültür farklılığı ortak karar vermede sorun yaratır.	3	7,5
TOPLAM	40	100

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinden %45'i ailelerin eğitime katıldıklarında yaşayacakları problem olarak, çocuk ailesini görünce şımarır ve sınıf disiplini bozulur şeklinde cevap vermişlerdir. Okulöncesi öğretmenlerinden %5'i çocukları kontrol etmenin zorlaşacağı, %10'u ise eğitime katılan ailelerin çocukları ile ilgili özel istekleri olabileceği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerden %27,5'i ailelerin eğitime müdahale edeceğini, %5'i çalışan ailelerin katılmayacağı için programın aksayabileceğini, %7,5'i ise ailelerin eğitim ve kültür farklılığının ortak karar vermede sorun yaratacağı şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Genel olarak değerlendirdiğimizde okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin en çok karşılaşabileceklerini düşündükleri problem, çocukların ailelerini görünce şımaracağı ve bu durumda sınıf disiplininin bozulacağıdır. Öğretmenler, ailelerin eğitime müdahale etmesini 2. büyük sorun olarak görmektedirler. Ailelerin çocukla ilgili özel isteklerinin olabileceği 3. büyük problem olarak görülmekte, bu problemi ailelerin eğitim ve kültür farklılığının ortak karar vermede sorun yaratması izlemektedir. Okulöncesi eğitimi öğretmenleri, çocukların kontrolünün zorlaşmasını ve çalışan ailelerin gelememesini ise aynı derecede önemli bir sorun olarak görmektedirler.

Okulöncesi eğitimi öğretmenleri aile katılımı çalışmalarını gerçekleştirdikleri zaman belirli problemlerle karşılaşacaklarını düşünmektedirler. Oysaki yapılan araştırmalar aile katılımının olumlu etkilerinin öğretmenin sınıf başarısının daha da

arttıracığı yönündedir. Jencks ve arkadaşları (Malkoç, 1991) tarafından yapılan kapsamlı bir araştırmaya göre aile özellikleri, çocuğun okul başarısındaki en önemli çevre faktörünü oluşturmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okul başarısının yarısından çoğunun, ailenin katkısı ile gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

3.1.6. Ailelerin Çocuklarına Yardım Etmek Amacıyla Okulöncesi Eğitim Programı Hakkında Eğitimcileri Konusunda İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmenlerin, çocuklarına yardım etmek amacı ile ailelerin okulöncesi eğitim programı hakkında eğitimcileri konusunda düşüncelerini almak için sorulan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 6’da gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 6. Ailelerin Okulöncesi Eğitim Programı Hakkında Eğitimcileri Konusundaki Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Ailelerin Eğitimcileri Hakkındaki Öğretmen Görüşleri	f	%
Evet	109	99,1
Hayır	1	0,9
TOPLAM	110	100

Tablo 6’ya göre araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %99,1’i ailelerin evde çocuklarına yardım etmek amacı ile eğitimcileri, %0,9’u ise eğitimcileri hakkında görüş bildirmişlerdir.

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin neredeyse tamamına yakınının ailelerin eğitimcilerinin gerekli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Laloumi (1996) tarafından Yunanistan’da yapılan bir araştırma verilerine göre, ailelerin çocuklarının sorunları ile baş edebilmek ve eğitimlerine yardımcı olabilmek için pedagojik bilgiye ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır.

3.1.7. Okula Yeni Başlayan Çocukların Ailelerinin Okulda Beklemeleri Konusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin okula yeni başlayan çocukların ailelerini okulda çocuklarını beklemeleri konusunda teşvik edip etmediklerini öğrenmek için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 7’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 7. Ailelerin Okula Yeni Başlayan Çocuklarını Beklemeleri Konusundaki Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Ailelerin Okulda Beklemeleri Konusundaki Öğretmen Görüşleri	f	%
Evet	55	50
Hayır	55	50
TOPLAM	110	100

Tablo 7’ye göre araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %50’si aileleri, okula yeni başlayan çocuklarını beklemeleri konusunda teşvik ettikleri, %50’si ise teşvik etmedikleri konusunda görüş bildirmişlerdir.

Genel olarak bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin yarısının, ailelerin okul yeni başlayan çocuklarını beklemeleri konusunda teşvik edip, yarısının etmediği şeklinde eşit görüşte olduğu söylenebilir.

3.1.8. Okula Yeni Başlayan Çocukların Ailelerinin Okulda Beklemesi Gereken Süre Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin okula yeni başlayan çocukların ailelerinin ne kadar süre okulda beklemeleri için teşvik ettiklerini öğrenmek amacıyla sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 8’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 8. Ailelerin Okula Yeni Başlayan Çocuklarını Bekleme Sürelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular

Ailelerin Okulda Bekleme Süreleri Konusundaki Öğretmen Görüşleri	f	%
1–2 saat	16	14,5
İlk gün tamamen	9	8,2
İlk hafta tamamen	5	4,5
Çocuk okula uyum sağlayana kadar	25	22,7
TOPLAM	55	50

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin okula yeni başlayan ailelerin çocuklarını okulda bekleme sürelerini %14,5'i 1–2 saat, %8,2'si ilk gün tamamen, %4,5'i ilk hafta tamamen, %22,7'si ise çocuk okula uyum sağlayana kadar teşvik ettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

3.1.9. Eğitim Programını Yürütürken Aile Katılım Çalışmalarına Yer Vermelerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin sınıfta eğitim programlarını yürütürken, programda aile katılımı çalışmalarına yer verip vermediklerini öğrenmek için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 9'da gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 9. Eğitim Programında Aile Katılıma Yer Vermelerine İlişkin Öğretmen Görüşleri ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin Aile Katılımına Yer Vermelerine İlişkin Görüşleri	f	%
Evet	110	100
Hayır	0	0
TOPLAM	110	100

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin tamamı eğitim programlarını uygularken aile katılım çalışmalarına da yer verdiği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Kaya, Dinç ve Cihangir (2004) aile katımlı ile ilgili yaptıkları

çalışmada, öğretmenlerin çalıştıkları okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik çeşitli çalışmalara yer verdiklerini ve ailelerin bu çalışmalarda daha çok sorumluluk alması gerektiğini ve bununla birlikte aile katılımı çalışmaları konusunda ailelerin, öğretmenlerden daha çok destek beledikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

3.1.10. Eğitim Programını Uygularken Aile Katılımına Ne Kadar Süre ile Yer Verdiklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin sınıfta aile katılımı çalışmaları uygularken bu çalışmalara aileleri ne kadar süre ile dâhil ettiklerini öğrenmek için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 10'da gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 10. Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Aileleri Dâhil Etme Sürelerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin Aile Katılımına Yer Verme Sürelerine İlişkin Görüşleri	f	%
Günde 1–2 saat	64	58,2
Tüm gün	3	2,7
Diğer	43	39,1
TOPLAM	110	100

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin eğitim programını yürütürken aile katılım çalışmalarına % 58,2'si günde 1–2 saat, %2,7'si tüm gün, %39,1'i ise diğer(haftada 1 kez 1–2 saat, günde 1 etkinlik, haftada 2 kez, ayda 1 kez, öğretmen uygun gördüğü zaman) yer verdikleri şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin yarısından fazlası eğitim programına aileleri günde 1–2 saat dâhil etmektedir. Bu zaman dilimini haftada 1–2 saat, günde 1 etkinlik, haftada 2 kez, ayda 1 kez izlemektedir. Tabloya göre aile katılımı çalışmalarını tüm gün yapan öğretmenlerin yüzdesi oldukça düşüktür.

3.1.11. Aile Katılım Çalışmalarını Uygularken Anne Babalardan Hangisinin Daha İstekli Olduğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Eğitim programını yürütürken aile katılımı çalışmalarında anne babalardan hangisinin bu çalışmalara daha istekli olduğu hakkındaki öğretmen görüşlerini almak için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 11’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 11. Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarına Katılmada Anne Babalardan Hangisinin Daha istekli Olduğuna İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin Katılım Çalışmalarında Anne-Babadan Hangisinin Daha İstekli Olduğuna İlişkin Görüşleri	f	%
Anne	110	100
Baba	0	0
TOPLAM	110	100

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %100’ü eğitim programındaki aile katılım çalışmalarında annelerin daha istekli olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Bridge (2001) tarafından İngiltere’de yapılan bir araştırmaya göre, okulöncesi eğitim kurumlarında babalardan daha çok annelerin okulla bağlantıya geçtikleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, annelerin çocuklarının hem eğitimsel hem de sosyal gelişimleri için öğretmen ve çocukları ile birlikte çalışmaya daha çok istekli oldukları da belirlenmiştir.

3.1.12. Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmalarını Uygularken Yaşadıkları En Önemli Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorum

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin eğitim programlarında yer alan aile katılımı çalışmalarını uygularken yaşadıkları öncelik sırasına göre en önemli 3 soruna ilişkin görüşlerini almak için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 12’de gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 12. Öğretmenlerin Aile Katılımı Çalışmaları Sırasında Yaşadıkları En Önemli İlk 3 Soruna İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin Katılım Çalışmaları Sırasında Yaşadıkları En Önemli İlk 3 Soruna İlişkin Görüşleri	f	%
Ailelerin bu konudaki eğitimi yetersiz.	82	74,5
Kültürel farklılıklar ortak karar vermede sorun yaratıyor.	77	70
Sınıf ortamı bu uygulama için elverişsiz.	71	64,5

Tablo 12 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %74,5'i aile katılımı çalışmaları sırasında yaşadıkları en önemli sorunun, ailelerin bu konudaki eğitiminin yetersiz olduğu; %70'i yaşadıkları en önemli 2. sorunun kültürel farklılıkların ortak karar vermede sorun yarattığı, %64,5'i en önemli 3. sorun olarak sınıf ortamının bu uygulama için elverişsiz olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Tablo 12'ye göre okulöncesi eğitimi öğretmenleri, aile katılımı çalışmalarında yaşadıkları en önemli sorunun, ailelerin bu konudaki eğitiminin yetersiz olması olarak görmektedirler. İngiltere ve Avustralya'da yapılan araştırma sonuçlarına göre, çocukların eğitimi konusunda öğretmen ve eğitimcilerin kültürel farklılıklara bağlı olarak, farklı düşüncelerinin iki taraf arasında çatışmalara, görüş ayrılıklarına sebep olabildiği belirlenmiştir(Coleman&Churchill, 1997).

3.1.13. Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Açısından Yararına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin sınıflarında uyguladıkları aile katılımı çalışmalarının çocuklar açısından yararlı olup-olmayacağına ilişkin görüşlerini almak için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 13'te gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 13. Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarının Çocuk Açısından Yararlı Olup-olmadığına İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuk Açısından Yararına İlişkin Öğretmen Görüşleri	f	%
Evet	107	97,3
Hayır	3	2,7
TOPLAM	110	100

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %97,3'ü aile katılımı çalışmalarının çocuklar açısından yararlı olduğu, %2,7'si ise yararlı olmadığına ilişkin görüş bildirmiştir. Genel olarak bakıldığında, okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu aile katılımı çalışmalarının çocuk açısından yararlı olduğu görüşünde birleşmektedir. Akkaya (2007) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, aile katılımı çalışmalarının, öğretmenler, çocuklar, aileler ve diğer aile bireyleri üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.1.14. Öğretmenlerin Ne Tür Aile Katılımı Çalışmaları Düzenlediklerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin sınıflarında ne tür aile katılımı çalışmaları uyguladıklarına ilişkin görüşlerini almak için sorulmuş olan soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzdelik (%) dağılımları tablo 13'te gösterilmiş ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Tablo 14. Öğretmenlerin Aile Katımlı Konusunda En Çok Düzenledikleri İlk 3 Çalışmaya İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Öğretmenlerin Aile Katılımı Konusunda En Çok Düzenledikleri İlk 3 Çalışmaya İlişkin Görüşleri	f	%
Veli toplantıları yapmak.	72	65,5
Aileye çocukla birlikte yapması için eve etkinlik ödevi vermek.	56	50,9
Bilgilendirme panosu ile iletişim kurmak.	53	48,2

Tablo 14 incelendiğinde, araştırmaya katılan okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin %50,9'u aile katılımı konusunda en çok düzenledikleri çalışmanın aileye çocukla birlikte yapması için eve etkinlik ödevi vermek olduğunu, %65,5'i en çok düzenledikleri 2. çalışmanın veli toplantıları yapmak olduğunu, %48,2'si en çok düzenledikleri 3. çalışmanın ise bilgilendirme panosu ile iletişim kurmak olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Genel olarak öğretmenlerin en çok düzenledikleri aile katılımı çalışması, aileye çocukla birlikte yapması için eve etkinlik ödevi vermek olarak belirlenmiştir. Bu çalışmayı veli toplantısı yapmak izlemektedir. Yazıcı ve diğerlerinin (2005) yaptığı bir araştırmada anne ve babaların ve öğretmenlerin en çok bireysel görüşmeleri tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

3.1.15. Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Aile Katılımı Çalışmaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Bu kısımda okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin hizmet yılları ile aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri arasında bir farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar ve hizmet yıllarına ilişkin ortalamaları tek tek incelenip, hizmet yıllarına göre farklılık gösterip göstermedikleri, t testi kullanılarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3.1.15.1. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin hizmet yılları ile eğitim programını yürütürken aile katılımı çalışmalarını tercih etme durumlarına yönelik vermiş oldukları cevaplar kıdem değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	,770	4	,192	2,696	,035*
Gruplar İçi	7,494	105	,071		
Toplam	8,264	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır

Tablo 15'e göre, öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını uygulamalarına yönelik görüşleri ile hizmet yılları açısından anlamlı bir farklılık görülmektedir [$F_{(4-105)} = 2,696$, $p < 0,05$]. Başka bir deyişle, öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını uygulamaları, mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını tercih etme durumuna yönelik vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını tercih etme konusunda diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlere oranla daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmıştır ($\bar{X} = 1,25$). Tablo 15 incelendiğinde, 11–15 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ($\bar{X} = 1,00$) 16–20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X} = 1,00$), 1–5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X} = 1,02$) ve 6–10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ($\bar{X} = 1,15$) birbirine yakın görüşte oldukları görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan ve mesleki tecrübeleri diğer okulöncesi öğretmenlerine göre daha fazla olan öğretmenler okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarını tercih etme konusunda daha olumlu düşünmektedir. Bu durum mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenlerin sınıfta disiplini sağlamada, aile ve çocuk arasında doğru iletişimi gerçekleştirmede diğer öğretmenlere göre daha tecrübeli ve mesleki bilgisin daha fazla olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu nedenle aile katılımı çalışmalarını destekleyici bir tutum sergilemişlerdir. Bu bulguya benzer bulgular Castro ve diğerleri (2004) tarafından yapılan araştırma sonucunda da elde edilmiştir. Bu çalışmada da aile katılımını etkileyen en güçlü etkenin ailenin çalışma hayatı olduğu ve tecrübeli öğretmenlerin aile katılımına daha çok yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

3.1.15.2. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılımında Yaşayacakları En Önemli Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin hizmet yılları ile aile katılımında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik vermiş oldukları cevaplar kıdem değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	24,145	4	6,036	8,010	,000*
Gruplar İçi	79,148	105	,754		
Toplam	103,273	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır.

Tablo 16’ya göre öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarında en çok yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik görüşleri ile hizmet yılları açısından anlamlı bir farklılık görülmektedir [$F_{(4-105)} = 8,010$, $p < 0,05$]. Öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları sırasında en çok yaşayacağını düşündüğünüz sorun nedir sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelenmiştir. 1–5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X} = 2,29$), 6–10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X} = 2,18$) ve 11–15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X} = 2,22$) birbirlerine yakın değerlerde olup, aile katılımı sırasında en çok ailelerin bu konudaki eğitimlerinin yetersiz olmalarından dolayı sorun yaşayacaklarını düşünmektedirler. 16–20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X} = 3,43$), kültürel farklılıkların ortak karar vermede sorun yaratacağını düşünürken, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerin görüşleri ise ($\bar{X} = 3,61$) ailelerin geleneksel eğitim yöntemini kullanmak istemesinin sorun yaratacağını düşünmektedirler. Aslanargun ve arkadaşlarının yaptığı (2004) “ Okula Yönelik Veli İlgi Yetersizliğinin Sebepleri” başlıklı araştırmaya göre aileler, okula yeterince ilgi göstermeme nedenlerini işlerinin çokluğuna ve kendi eğitim düzeylerinin yetersiz olmasına bağlamaktadır.

3.1.15.3. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile Aile Katılımında En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin hizmet yılları ile aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara yönelik vermiş oldukları cevaplar kıdem değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Hizmet Yılları ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	15,503	4	3,876	,659	,622
Gruplar İçi	617,588	105	5,882		
Toplam	633,091	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır.

Tablo 17’ye göre öğretmenlerin en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşleri ile hizmet yılları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F(4-105) = ,659, p > 0,05$].

Okulöncesi eğitimcileri aile katılımı konusunda çeşitli çalışmalar düzenlemektedirler. Burns ve diğerleri (1992)’ne göre, anne-bebe ve öğretmenler arasında kurulacak olan düzenli iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, okul kuralları, düzeni ve velinin gereksinim duyduğu yardımcı bilgiler konusunda hazırlanmış olan broşürler, kurulacak olan bu iletişimin geleneksel araçlarıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen aile telefonlaşmaları, veli-öğretmen toplantıları, ayrıca çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenin bilgileneceği ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı bulabilecekleri anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri okul aile işbirliğinde uzun yıllardır uygulanan iletişim yöntemleridir.

3.1.16. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Aile Katılımı Çalışmaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Bu kısımda okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin yaş değişkenleri ile aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri arasında bir farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar ve yaşlarına ilişkin ortalamaları tek tek incelenip, yaşlarına göre farklılık gösterip göstermedikleri, t testi kullanılarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3.1.16.1. Öğretmenlerin Yaşları ile Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin yaş değişkenleri ile eğitim programını yürütürken aile katılımı çalışmalarını tercih etme durumlarına yönelik vermiş oldukları cevaplar yaş değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanarak değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	,639	4	,160	2,199	,074
Gruplar İçi	7,625	105	,073		
Toplam	8,264	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır

Tablo 18’e göre, öğretmenlerin aile katımlı çalışmalarını tercih etme durumlarına yönelik görüşleri ile yaşları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F_{(4-105)} = 2,199$, $p > 0,05$]. Yazıcı, Yüksel ve Güzeller (2007)’in yapmış oldukları benzer bir araştırma sonuçlarına göre, anne babaların okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarında öğretmenler yer verdikleri sürece, yer almak istedikleri sonucuna ulaşmıştır.

3.1.16.2. Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılımı Sırasında Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin yaşları ile aile katılımında yaşayacaklarını düşündükleri en önemli sorunlara yönelik vermiş oldukları cevaplar yaş değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Yaşları ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	15,745	4	3,936	4,722	,002*
Gruplar İçi	87,528	105	,834		
Toplam	103,273	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır

Tablo 19'a göre öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarında en çok yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik görüşleri ile yaşları açısından anlamlı bir farklılık görülmektedir [$F_{(4-105)} = 4,722$, $p < 0,05$]. Öğretmenlerin aile katılımı çalışmaları sırasında en çok yaşayacağını düşündüğünüz sorun nedir sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelenmiştir. 22–26 yaşları arasındaki öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X}=2,31$), 27–31 yaşları arasındaki öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X}=2,18$) ve 32–36 yaşları arasındaki öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X}=2,48$) birbirlerine yakın değerlerde olup, aile katılımı sırasında en çok ailelerin bu konudaki eğitimlerinin yetersiz olmalarından dolayı sorun yaşayacaklarını düşünmektedirler. 37–42 yaşları arasındaki öğretmenlerin görüşleri ile de ($\bar{X}=3,29$), 42 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin görüşleri ($\bar{X}=3,27$) birbirlerine çok yakın değerlerde olup aile katılımı sırasında ebeveynlerin kültürel farklılıklarından dolayı ortak karar vermede sorun yaşayacakları görüşündedirler.

Yunanistan'da yapılan bir çalışmada, çocuklarına yardım edebilmek için ailelerin nelere ihtiyacı olduğu konusunda öğretmenlerin görüşleri de farklılık göstermekte ve ailelerle çatışma sebeplerinden biri olarak görülmektedir (Laloumi-Vidali, 1997).

3.1.16.3. Öğretmenlerin Yaşları ile Aile Katılımında En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin yaşları ile aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara yönelik vermiş oldukları cevaplar yaş değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Yaşları ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	8,058	4	2,014	,338	,852
Gruplar İçi	625,033	105	5,953		
Toplam	633,091	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır.

Tablo 20’ye göre öğretmenlerin en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşleri ile yaşları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F_{(4-105)} = ,338$, $p > 0,05$]. Öğretmenlerin en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına ilişkin soruya vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerinin birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir.

3.1.17. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfların Öğrenci Sayılarına Göre Aile Katılımı Çalışmaları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

Bu kısımda okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin okuttukları sınıfların mevcutları ile aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri arasında bir farklılığın olup olmadığı incelenmiştir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar ve okuttukları sınıfların mevcutlarına ilişkin ortalamaları tek tek incelenip, öğrenci sayılarına göre farklılık gösterip göstermedikleri, t testi kullanılarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3.1.17.1. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Eğitim Programlarını Yürütürken Eğitime Ailelerinde Katılmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin okuttukları sınıfların mevcut değişkenleri ile eğitim programını yürütürken aile katılımı çalışmalarını tercih etme durumlarına yönelik vermiş oldukları cevaplar mevcut değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçlar tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile Aile Katılım Çalışmalarını Tercih Etme Durumu Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	,124	2	,062	,815	,446
Gruplar İçi	8,140	107	,076		
Toplam	8,264	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır

Tablo 21’e göre, öğretmenlerin aile katımlı çalışmalarını tercih etme durumlarına yönelik görüşleri ile okuttukları sınıfların mevcutları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F_{(2-107)} = ,815$, $p > 0,05$]. Bu durum öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını planlarken sınıflarında bulunan öğrenci sayılarını ölçüt almamasından kaynaklanıyor olabilir.

3.1.17.2. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Aile Katılımı Sırasında Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcudu ile aile katılımında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik vermiş oldukları cevaplar mevcut değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile Yaşayacaklarını Düşündükleri Sorunlar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	,432	2	,216	,225	,799
Gruplar İçi	102,841	105	,961		
Toplam	103,273	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır

Tablo 22'ye göre öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarında en çok yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik görüşleri ile okuttukları sınıfların mevcutları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F_{(2-107)} = ,225, p > 0,05$].

3.1.17.3. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcutları ile Aile Katılımında En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi

Öğretmenlerin okuttukları sınıf mevcudu ile aile katılımında en çok tercih ettikleri çalışmalara yönelik vermiş oldukları cevaplar mevcut değişkenine göre F testi istatistiksel analiz yöntemi uygulanılarak değerlendirilmiş ve sonuçları tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Mevcudu ile En Çok Tercih Ettikleri Çalışmalar Arasındaki Farklılıklar

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Önem Düzeyi
Gruplar Arası	13,470	2	6,735	1,163	,316
Gruplar İçi	619,621	107	5,791		
Toplam	633,091	109			

* $p < 0.05$ anlamlıdır.

Tablo 23'e göre öğretmenlerin en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşleri ile okuttukları sınıfların mevcutları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$F_{(2-107)} = 1,163, p > 0,05$]. Öğretmenlerin en çok tercih ettikleri aile

katılımı çalışmalarına ilişkin soruya vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerinin birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin aile katılımında tercih edecekleri çok geniş bir çalışma alanı bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin değişik çalışmalar gerçekleştirse de aileyi eğitimin içine alan programların çocuk üzerinde hep olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Çelenk (2001)'in yapmış olduğu bir araştırma sonucuna göre, okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen ebeveynlerin çocuklarının, okul başarısının olumlu yönde etkilendiği saptanmıştır.

3.2. GÖRÜŞMELERDEN ELDE EDİLEN BULGULAR VE YORUMLAR

Okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının değerlendirilmesi amacıyla ailelerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibi tablolaştırılarak ifade edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular görüşme formunda yer alan dört soruya verilen yanıtlar temel alınarak sunulmuştur. Görüşmelerden aktarılan ifadelerde, parantez içinde verilen rakamlar; ebeveynlerin kimliklerinin gizliliğinin korunması amacıyla, isimleri kullanılmamış, her ebeveyn numaralandırılarak kodlanmıştır.

3.2.1. Ebeveynlerin Kişisel Özellikleri

Görüşme formunun kişisel bilgiler bölümünde yer alan ebeveynlerin cinsiyet, öğrenim durumu ve çalışma durumuna ait dağılımları Tablo 1'de verilmiş ve açıklamalarda bulunulmuştur.

Tablo 24. Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Özellikleri

		Ebeveyn Sayısı
Cinsiyet	Kadın	13
	Erkek	7
Öğrenim Durumu	Okuryazar	0
	İlkokul Mezunu	1
	Ortaokul Mezunu	2
	Lise Mezunu	8
	Üniversite Mezunu	9
Çalışma Durumu	Evet	14
	Hayır	6

Tablo 24’te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan ebeveynlerin 13’ü kadın, 7’si erkektir. Öğrenim durumlarına bakıldığında ise, 1’inin ilkokul mezunu, 2’sinin ortaokul mezunu, 8’inin lise mezunu ve 9’unun üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin çalışma durumlarına bakıldığında ise, 14’ünün çalıştığı, 6’sının ise çalışmadığı görülmektedir.

3.2.2. Okulöncesi Eğitiminde Uygulanan Aile Katılımı Konusunda Okul Tarafından Düzenlenen Çalışmalara İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Günümüz toplumunda okul yalnızca çocuklara bilgiyi aktaran kurum olmaktan çıkmış, bir yandan çocukları hayata hazırlarken, diğer yandan da ailelerin eğitimine yardımcı olma amacı yüklenmiştir. Okulun eğitim sürecinde hedeflediği bu amaca ulaşabilmesi için sadece çocuğu ele alması yeterli olmadığı için aileleri de bu sürece dâhil etmesi gerekmektedir.

Çocukların gelişim ve eğitiminde etkili olan aile bireylerinin, çocuk gelişimi ve eğitimi alanında bilinçlendirilmeleri, belirli programlar içinde eğitilmeleri ya da çocukları ile okulda gerçekleştirilen eğitim yaşantılarına katılarak etkileşimde bulunmalarının sağlanmalıdır (Üstünoğlu, 1991, s.121). İşte bu yüzden, okulöncesi eğitiminde kurum tarafından gerçekleştirilen aile katılımı çalışmaları son derece önemlidir. Çocuklarının

devam ettiği okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımı faaliyetleri kapsamında ne tür çalışmalar düzenlendiğine ilişkin sorulara ebeveynlerin vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki gibi tablolaştırılmıştır.

Tablo 25. Aile Katılımı Konusunda Okul Tarafından Düzenlenen Çalışmalar

Düzenlenen çalışmalar	f	%
Veli toplantısı yapma	19	29,5
Aileye çocukla birlikte yapması için eve etkinlik ödevi verme	11	17
Ailelerin bazı eğitim etkinliklerini sınıfta uygulamalarını sağlama	7	11
Aileyi sınıf dışında gezi, tiyatro vb. çalışmalara katma	8	12
Bilgilendirme panosu ile iletişim kurma	7	11
Anne-baba eğitimi çalışmaları yapma	3	4,5
Ailelerin sınıfa gelip mesleklerini tanıtmaları	5	7,5
Her aile ile birebir görüşme yapma	4	6
Aileye çocukla ilgili kısa not gönderme	1	1,5
TOPLAM	65	100

Tablo 25'te ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri verilmiştir. Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımı çalışmaları kapsamında, 19 ebeveyn veli toplantısı yapma, 11 ebeveyn eve etkinlik ödevi yollama, 8 ebeveyn sınıf dışına gezi yapma çalışmalarının düzenlediği şekilde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca 7 ebeveyn aileyi sınıftaki eğitim etkinliklerine katma ve bilgilendirme panosu ile iletişim kurma, 5 ebeveyn ailelerin sınıfa gelip meslek tanıtmaları çalışmaları yapması, 4 ebeveyn birebir görüşme yapma, 3 ebeveyn anne-baba eğitim çalışmaları yapma ve sadece 1 ebeveyn aileye çocukla ilgili kısa not gönderme çalışmaları gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir.

Ailelerin okulda gerçekleştirilen bu çalışmalara katılmalarına ilişkin yapılan araştırmalar, aile katılımının öğrenci başarısını arttırdığını, katılım, güdülenme ve güven duygusunun gelişmesini ve onların okul ve öğretmenlerine yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerini sağladığını göstermektedir(Pehlivan,1997, s.4).

3.2.3. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarından Hangilerine Katıldıklarına İlişkin Görüşleri

Günümüzde hem anne hem de babanın çalışıyor olması nedeniyle birçok aile yeteri kadar çocuklarının okul yaşantılarıyla yakından ilgilenememektedir. Ebeveynlerin okul tarafından gerçekleştirilmekte olan aile katılımı çalışmalarından hangilerine katılım gösterdiklerine ilişkin vermiş oldukları cevaplar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 26. Ebeveynlerin Katıldıkları Aile Katılımı Çalışmaları

Ailelerin Katıldıkları Çalışmalar	f	%
Veli toplantısı	14	28
Eve yollanan ödevleri çocukla beraber yapma	10	20
İlan panosunu takip etme	6	12
Okul dışı gezilere katılma	7	14
Birebir görüşme yapma	4	8
Meslek tanıtma	5	10
Okuldaki eğitime katılma	4	8
TOPLAM	50	100

Tablo 26'da ebeveynlerin katıldıkları aile katılımı çalışmaları gösterilmiştir. Buna göre, ebeveynlerin 14'ü okul tarafından düzenlenen veli toplantılarına katılma ve 10'u eve verilen ödevi yama çalışmalarına katılmışlardır. Ayrıca 5 ebeveyn meslek tanıtma ve 4 ebeveyn eğitim etkinliklerine katılma çalışmalarında yer almışlardır. 6 ebeveyn ilan panosunu takip etme, 7 ebeveyn gezilere katılma, 4 ebeveyn ise birebir görüşme yapma çalışmalarında katılım gösterdikleri şekilde görüş beyan etmişlerdir.

Ebeveynlerin en düzenli yaptıkları katılım çalışmaları veli toplantıları katılmak ve eve verilen ödevleri çocuklarıyla beraber yapmaktır. Bu çalışma evde yapılıyor olduğu için çalışan aileler de rahatlıkla gerçekleştirmektedir. Aile katılımı çalışmalarına en çok çalışan anne-babalar katılamamaktadır. İlan panosunu ise çocuğu okula bırakırken tüm ebeveynler takip edebilmektedir.

Okulöncesi eğitim kurumlarında ailelerin eğitime katılımı, 2006 yılında yayınlanan eğitim programında da vurgulanmıştır. Daha önceki yıllarda da ailelerin eğitime katılımı üzerinde durulmuş fakat son yıllarda bu konunun önemi daha iyi kavranmıştır. Aile katılımının öneminin çok yakın geçmişte kavranmış olması, ülkemizde ailelerin eğitimin içerisinde yer almalarını sağlayacak etkinliklerin planlanmasının çok yeni olduğunu bizlere göstermektedir.

3.2.4. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarını Ne sıklıkla Gerçekleştirdiklerine İlişkin Görüşleri

Okulöncesi eğitim kurumlarında çeşitli aile katılımı çalışmaları gerçekleştirilse de her ebeveyn gerektiği kadar bu çalışmalara katılamamaktadır. Bazı aile katılımı çalışmaları da okul tarafından yeterli sıklıkta düzenlenmediği için de aileler çalışmalara katılamamaktadırlar. Okul tarafından düzenlenen aile katılımı çalışmalarına ebeveynlerin katılma sıklığına ilişkin vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki gibi tablolaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 27. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılma Sıklıkları

Katılma Sıklığı	f	%
Her hafta aile katılımı çalışmaları kapsamında ev ödevi yapıyoruz.	5	12,5
1 yılda 2 kez toplantıya katıldık.	12	30
Her dönemde 1 kez okuldaki eğitim etkinliklerine katıldık.	3	7,5
Yılda 1 kez geziye gittik.	5	12,5
Her gün ilan panosunu takip ediyoruz.	4	10
Çalıştığımız için çok sık okula gidemiyoruz.	8	20
Yılda 2 kez birebir görüşme yaptık.	3	7,5
TOPLAM	40	100

Tablo 27’de ebeveynlerin okul tarafından gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarına katılma sıklıkları verilmiştir. Çalışan ebeveynlerin büyük bir kısmı zamanları kısıtlı olduğu için bu çalışmaları yeterli sıklıkta yapamadıklarını dile getirmişlerdir. Ebeveynlerin 5’i her hafta aile katılımı çalışmaları kapsamında ev ödevi yaptıklarını, 12’si 1 yılda 2 kez toplantıya katıldıklarını 3’ü ise her dönemde sadece 1 kez

okuldaki eğitim etkinliklerine katıldıklarını dile getirmişlerdir. Yine bu kapsamda 5 ebeveyn yılda 1 kez geziye gittiklerini, 4 ebeveyn ilan panosunu her gün takip ettiğini ve 3 ebeveyn yılda 2 kez birebir görüşme yaptıklarını belirtmişlerdir.

3.2.5. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri

Bazı ebeveynler bir takım sebeplerden dolayı aile katılımı çalışmalarını aksatmakta, bazı çalışmalara ise hiç katılım gösterememektedir. Ebeveynlerin özellikle de iş yaşamlarından kaynaklanan sebepler onların aile katılımı çalışmalarına katılmalarını büyük ölçüde engellemektedir. Ebeveynlerin okul tarafından gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarına katılamama sebeplerine ilişkin görüşleri tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 28. Ebeveynlerin Aile Katılımı Çalışmalarına Katılamama Sebepleri

Ebeveynlerin Katılamama Sebepleri	f	%
Çalıştığımız için aile katılımı çalışmalarına katılamıyoruz.	5	50
Öğretmenimiz babalara değil, annelere yönelik çalışmalar düzenliyor.	2	20
Öğretmenler çalışan ailelerin de katılabileceği çalışmalar düzenlemiyor.	2	20
Evde bakmam gereken küçük çocuğum olduğu için çalışmalara gidemiyorum.	1	10
TOPLAM	10	100

Tablo 28'de ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına katılamama sebeplerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Genelde aileler en çok iş hayatları dolayısıyla bu çalışmalara katılamadıklarını dile getirmişlerdir. Görüş bildiren ebeveynlerin yarısı çalıştıkları için katılamadıklarını ayrıca babalardan 2'si aile katılımı çalışmalarının annelere yönelik düzenlendiği için katılamadıklarını belirtmişlerdir. 1 ebeveyn bakması gereken küçük çocuğu olduğu için katılım gösteremediği konusunda görüş bildirirken 2 ebeveyn ise katılmak istedikleri halde öğretmen tarafından uygun katılım çalışmaları düzenlenmediği için katılamadıkları konusunda görüş belirtmişlerdir.

Ebeveynlerin vermiş oldukları cevaplara bakılacak olursa çalışan aileler dışındaki ebeveynler uygun katılım çalışmaları düzenlense yada babalar kendilerine yönelik etkinliklere yer verilirse aile katılımı çalışmalarında yer almak istediklerini belirtmişlerdir. Kuşin (1991), yapmış olduğu bir çalışma sonuçlarına göre, anne-babaların çoğu okul-aile işbirliğini çok önemli bulduklarını belirtmiş ve uygulanan okulöncesi eğitimin bir parçası olmak istediklerini belirtmişlerdir.

3.2.6. Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri

Okulöncesi eğitiminde gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarının çocuk üzerinde birçok etkisi bulunmaktadır. Çocuk bu eğitimde tek başına düşünülmemelidir. Ailesi ile beraber ele alınmalıdır.

Uygulanmakta olan aile katılımı çalışmalarının çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin ebeveynlerin vermiş oldukları cevaplar aşağıda tablolaştırılarak gösterilmiştir.

Tablo 29. Aile Katılımı Çalışmalarının Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Çocuklar Üzerindeki Etkileri	f	%
Okula karşı daha istekli hale geliyorlar.	8	20
Özgüven duygusunun gelişmesini sağlıyor.	10	25
Daha mutlu oluyorlar.	10	25
Okul başarısını arttırıyor.	6	15
Ailenin önemini kavriyorlar.	6	15
TOPLAM	40	100

Tablo 29’da ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarının çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri verilmiştir. Ebeveynlerden 10’u bu çalışmaların çocukların özgüven duygusunu geliştirdiğini ve daha mutlu olduklarını, 8’i okula karşı daha istekli olduklarını, 6’si ise okul başarısını arttırdığını ve ailenin önemini kavramalarını sağladığını dile getirmişlerdir.

Comer, Haynes ve Reynolds tarafından yapılan bir araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, çocukların etkili öğrenmede aile katılımının önemli katkısı olduğu, ev ve okul ortamlarında elde edilen becerilerin kalıcı olması ve gelişmesi yönünde yarar sağladığı görülmüştür. Ayrıca, Griffith'in yapmış olduğu bir araştırma da, ailelerin kaynaşması, anne-babaların çocuklarını ve gelişimlerini gözlemesi açısından da aile katılımı programlarının son derece yararlı olduğunu göstermiştir(Akkök, ğetrk ve Kökdemir, 1997, s.15).

3.2.7. Aile Katılımı alışmaları Konusunda Ebeveynlerin öğretmenlerden ve Okul Yönetiminden Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Gerçekleştirilen aile katılımı çalışmalarında, öğretmenlerden ve okul yönetiminden beklentileri konusunda ebeveynlerin vermiş oldukları cevaplar tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 30. Ebeveynlerin öğretmenlerden ve Okul Yönetiminden Beklentileri

Ebeveynlerin ğretmenlerden Beklentileri	f	%	Ebeveynlerin Okul Yönetiminden Beklentileri	f	%
Aile katılımı çalışmaları daha sık düzenlenmeli	14	20	Aile katılımı çalışmalarını hazırlamada öğretmene destek olmalı	8	26,5
alışan aileler de düşünülerek daha uygun programlar hazırlanmalı	10	14,4	Ailelerin görüşlerini belirlemek için anket uygulamalı	4	13,5
Babalara uygun aile katılım çalışmaları da düzenlenmeli	2	3	Aile katılımı çalışmaları için uygun ortam hazırlamalı	12	40
Aile katılımı çalışmalarını çeşitlendirmeli, çalışmalara olan olumsuz tutumları değiştirmeli	8	11,5	Yönetim ğretmeni takip ederek dönüt almalı	4	13,5

Aile katılımı çalışmalarında kendini geliştirmeli	12	17	Okul yönetimi çalışmalara olan olumsuz tutumlarını değiştirmeli	2	6,5
Her aileye eşit ve adaletli davranılmalı	8	11,5			
Toplantılar iş çıkışında, herkesin katılım göstereceği zamanlarda yapılmalı	6	8,5			
Her ailenin özelliklerine, imkânlarına uygun çalışmalar hazırlanmalı	10	14			
TOPLAM	70	100	TOPLAM	30	100

Tablo 30’da ebeveynlerin aile katılımı çalışmaları kapsamında öğretmenlerden ve okul yönetimlerinden beklentileri yer almaktadır. Ebeveynlerden 14’ü aile katılımı çalışmalarının daha sık düzenlenmesi, 8’i çalışmaların çeşitlendirilmesi, yine 8 ebeveyn her aileye eşit davranılması ve 10 ebeveyn her ailenin imkânlarına uygun çalışmaların hazırlanmasının öğretmenlerden beklentileri arasında yer aldığını belirtmiştir. Ayrıca çalışan ebeveynlerden 6’sı öğretmenlerin toplantıları iş çıkışında yapması ve 10’u çalıştıkları koşulları göz önünde bulundurarak program hazırlaması konusunda görüş bildirmişlerdir. 2 ebeveyn ise, babaların da katılabileceği çalışmalar düzenlenmesi konusunda fikirlerini belirtmişlerdir.

Ebeveynlerin okul yönetiminden beklentileri ise, 8 ebeveyn aile katılımı çalışmaları konusunda öğretmene destek verilmesi, 12 ebeveyn uygun çalışma ortamının hazırlanması, 4 ebeveyn öğretmenin çalışmalar konusunda takip edilmesi ve 4 ebeveyn ise ailelerin bu konudaki isteklerinin belirlenmesi için yönetim tarafından anket uygulanması şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Ailelerin okulöncesi eğitim uygulamalarına katılımlarını engelleyen bazı noktaların varlığı da göz ardı edilemez. Yapılan araştırmalara göre, aile katılımı engellerinin başında ailelere göre, yöneticilerin olumsuz tutumları gelmektedir. Bunun

dışında zaman yetersizliği, ekonomik koşullar, iletişim bozukluğu aile katılımı engelleri arasında yer almaktadır. Ayrıca yapılan araştırmalar, öğretmenlerin olumsuz tutumlarının da aile katılımı engelleri arasında olduğunu göstermiştir(Zembat ve Unutkan 1999, s.202; Pehlivan, 1997, s.5–6).

3.2.8. Görüşmelerden Elde Edilen Sonuç ve Tartışma

Ebeveynler ile okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının değerlendirilmesi amacıyla yapılan görüşmeler sonucunda, genel olarak ebeveynlerin bazılarının aile katılımı konusunda gerçekleştirilen uygulamalardan memnun oldukları, bazılarının ise olumsuzluklarla karşılaştıkları anlaşılmıştır. Ebeveynlerle yapılan görüşmelerde sorulan sorulardan yola çıkılarak verilen cevaplar, okullarda düzenlenen aile katılımı çalışmaları, ebeveynlerin bu çalışmalara katılım gösterme durumları, aile katılımı çalışmalarına katılma sıklıkları, katılmayan ebeveynlerin katılmama sebepleri, aile katılımının çocukları üzerindeki etkileri ve aile katılımı konusunda öğretmen ve okul yönetiminden beklentileri olmak üzere 6 temada özetlenmiştir.

Görüşmelerde ebeveynler, okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımı konusunda düzenlenen çalışmaların neler olduğunu belirtmişlerdir. Ebeveynler, aile katılımı konusunda öğretmenlerin değişik çalışmalar düzenlendiğini ancak sadece veli toplantısı, bilgilendirme panosu, birebir görüşme ve ev ödevlerinin aksatılmadan hazırlandığını dile getirmişlerdir. Ebeveynler özellikle de sınıftaki eğitim programına katılmada öğretmenlerin isteksiz olduklarını belirtmişlerdir. Buna göre ebeveynlerin okul tarafından hazırlanan aile katılımı çalışmalarının çeşitliliğinden yeterince memnun olmadıkları anlaşılmaktadır:

“ Her hafta aile katılımı olarak eve ödev yollanıyor. Eşim ve ben çocuğumuzla beraber ödevi yapıp okula geri yolluyoruz. Ama sınıftaki eğitime hiç katılmadık. Öğretmenimiz bu konuda isteksiz çünkü aileler sınıfta olduğunda çocukları kontrol etmem zorlaşıyor” V-3

“ Okulumuzda her dönemde 2’şer kez düzenli olarak veli toplantısı düzenlendi. Bilgilendirme panolarımız da her gün güncelleniyor, çocuğumuzu alırken takip edebiliyoruz” V-12

Uygulanmakta olan aile katımlı çalışmalarına ebeveynlerin katılıp katılmadıklarına ilişkin soruya büyük çoğunluğu fırsat buldukça katılmaya çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Aile katılımı çalışmalarından hangilerine katılım gösteriyorsunuz sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde araştırmaya katılan bütün ebeveynlerin çocukların durumundan haberdar olmak ve eksikliklerin görmek adına veli toplantısı ve birebir görüşmelere katıldıkları görülmüştür. Ayrıca eve verilen ödevleri de çocukla beraber bütün ebeveynlerin yapıyor olduğu ve eve verilen ödevlerin zaman açısından sorun yaratmadığından çalışan ailelerinde rahatlıkla yaptığı anlaşılmıştır. Verilen cevaplar incelendiğinde meslek tanıtma çalışmalarına sadece davet edilen ebeveynlerin katıldığı, okuldaki eğitim etkinliklerine ve gezilere ise çoğunlukla çalışmayan ailelerin katılım gösterdiği anlaşılmaktadır:

“ Çocuğumuzun okuldaki durumunu çok merak ettiğimiz için bende eşimde çalışmamıza rağmen izin alıp bütün toplantı ve görüşmelere katıldık” V-18

“ Polis olduğum için polis teşkilatının kuruluş gününde öğretmenimiz beni sınıfa davet etti, eğitime o zaman katıldım” V-8

“ Bende eşim de çalıştığımız için fırsat bulup okul gezisine ve okuldaki eğitime katılamadık” V-9

Bununla beraber bazı ebeveynler kendilerinin çalışmalara katılamadıklarını ancak eşlerinin çalışmadığı için aksatmadan aile katılımı çerçevesinde hazırlanan programlarda bulunmaya çalıştığını belirtmişlerdir. Ayrıca çocukları diğer arkadaşlarının yanında üzülmesin diye de muhakkak katılmaya özen gösterdiklerini dile getirmişlerdir. Buna göre eşlerden birinin çalışıyor olmasının aile fertlerinin bu çalışmalara katılmasına engel olmadığı anlaşılmaktadır:

“ Yoğun iş tempomdan dolayı ben katılmayı çok istesem de gidemiyorum. Ancak eşim bütün çalışmalara tek başına da olsa katılıyor” V-11

“ Ben hiçbir çalışmaya katılmadım ancak oğlumuz diğer arkadaşlarının yanında üzülmesin, mahrum kalmasın diye eşim tüm çalışmalara katılıyor” V-14

Okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarını ne sıklıkla gerçekleştirdiklerine ilişkin ebeveynlerin vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde çalışan ve çalışmayan ebeveynler arasında farklılıklar ortaya çıktığı, ayrıca öğretmenlerin hazırlamış oldukları programların da çalışmaların gerçekleşme sıklığını etkilediği söylenebilir. Çalışan ebeveynlerin çalışmayan ebeveynlere göre katılma sıklıklarının daha az ve düzensiz olduğunu, çalışmayan ebeveynler ise, daha özenli bir şekilde bu çalışmalara katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir:

“ Çalıştığım için aile katılımı etkinliklerinin çoğuna katılamadım. Sadece 2-3 kez toplantı ve görüşmelere gittim” V-14

“ Ev hanımı olduğum için çocuğumla fazlasıyla ilgilenecek zaman bulabiliyorum. Bu yüzden okulumuzda yapılan gerek toplantı, görüşme gerekse eğitim etkinliklerinin tüme katıldım” V-20

“ Bizim okulumuzda katılabileceğimiz uygun çalışmalar düzenlenmiyor. Sadece toplantı yapılıyor. Eğitime aileler katılamıyor” V-18

Çocuğunuzun devam ettiği okulöncesi eğitim kurumundaki aile katılımı etkinliklerine katılmıyor iseniz katılmamama sebepleriniz nelerdir sorusuna ebeveynlerin vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, katılım göstermeyen bütün ebeveynlerin gerekçelerinin gündüz çalışıyor olmalarının olduğu görülmektedir.

“ Gündüz çalışıyorum, iş yerimden izin almam mümkün olmuyor, bu yüzden katılamıyorum” V-17

“ Çalıştığım için ben değil, annesi okuldaki etkinliklere katılıyor” V-9

Görüşmelerde ebeveynlerin okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının çocuğunuz üzerindeki etkileri nelerdir konusundaki soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde çalışmalara katılan ebeveynlerin tamamının olumlu etkilerinin olduğunu, genel anlamda bir olumsuzluğun olmadığını ifade ettikleri görülmüştür:

“ Okulda bizi görünce çok mutlu oldu, okulu daha çok sevdiğini söyledi ve okula gitmek için daha istekli hale geldi” V-3

“ Benle ve annesiyle beraber ödev yaparken çok mutlu oluyor, özgüven duygusunun geliştiğini hissediyorum” V-7

“ Çocuğum okula gittiğimde çok mutlu oluyor, ailenin önemini de kavriyor” V-15

“ Çocuğumun okul başarısının arttığını gözlemledim, bununla beraber güven duygusu gelişiyor, mutluluk duyuyor” V-8

“ Ben hikâye okurken çok gururlandı, bütün arkadaşlarına benim annem okuyor dedi, o günden sonra okula daha istekli gidiyor ve okulu daha çok seviyor” V-5

Bunun yanı sıra ebeveynler, aile katılımı çalışmalarının çok sistemli ve düzenli yapılmadığı okullarda çocuklarında herhangi bir değişiklik göremediklerine ilişkin görüş belirtmişlerdir:

“ Bizim okulumuzda aile katılımı çalışmaları pek yapılmadığı için bir etkisini göremedim. Bir tek seminer düzenlendi oda anne babalara yönelikti” V-6

Ebeveynlerin okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmaları konusunda öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde genellikle çalışmaların daha sık düzenlenmesi, çeşidinin artırılması ve öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarına karşı olan olumsuz tutumunun değiştirilmesi konusunda görüş bildirmişlerdir:

“ Öğretmenimizin hazırlamış olduğu aile katılımı çalışmaları yetersiz. Çalışmalar konusunda kendini yetiştirmeli diye düşünüyorum” V-6

“ Öğretmen daha çeşitli çalışmalar düzenlemeli, sadece toplantı ve ev ödeviyle yetinmemeli, ben çocuğumun okuldaki etkinliklerde nasıl olduğunu çok merak ediyorum. Bu yüzden arada eğitime aileler de katılmalı, öğretmen bu konudaki olumsuz tutumlarını değiştirmeli” V-18

Ayrıca çalışan ebeveynler bu konuda öğretmenlerin çalışma saatlerini de ölçüt olarak onlara uygun katılım programlar düzenleyebileceğini ifade etmişlerdir:

“ Öğretmen her ailenin çalışma saatlerini öğrenerek, çalışıp-çalışmama durumlarına uygun katılımlar düzenleyebilir. Böylece bizde sıkıntı çekmeden katılabiliriz” V-19

“ Öğretmen çalışan aileleri de düşünerek örneğin sinemaya gitmek gibi gezileri gece düzenleyebilir” V-9

Bunun yanı sıra araştırmaya katılan babalar, öğretmenlerin çalışmaların çoğunu annelere yönelik olarak hazırladıklarını, kendileri katılmak istese de uygun çalışmalar bulunmadığını bu yüzden eşlerinin gittiğini ifade etmişlerdir:

“ Öğretmen babalara yönelik çalışmalar da düzenlemeli, ben katılmak istiyorum ama eşimle bakıyoruz onun katılmasının daha uygun olacağı etkinlikler var, mecbur ben kalıyorum o gidiyor” V-4

Ebeveynlerle yapılan görüşmelerde, çocuklarının devam ettiği kurumlarda aile katılımı çalışmaları konusunda okul yönetiminden beklentileriniz nelerdir sorusuna vermiş oldukları yanıtlar incelendiğinde, genellikle yöneticilerin öğretmene destek olması ve aile katılımı çalışmaları için gereken uygun ortamı sağlaması konusunda görüş bildirmişlerdir:

“ Okul idaresinin bu konuya da yönelmesi gerekir. Öğretmene destek vererek şartları uygun hale getirmeli” V-6

“ Okul yöneticilerinin aile katılımı için gereken şartları belirleyerek yerine getirmesi ve öğretmene destek vererek sistemli çalışması gerekir” V-7

Ayrıca bazı ebeveynler ailelerin beklentilerinin ne olduğunun öğrenilmesi için kendilerine anket uygulanması gerektiği, okul yönetiminin aile katılımı çalışmalarına olan olumsuz tutumunu değiştirmesi gerektiği ve öğretmenlerin yapmış oldukları katılım çalışmalarını takip ederek geri bildirim almaları gerektiği konusunda görüş belirtmişlerdir:

“ Öğretmen ailelerin çalışma saatlerine uygun katılım çalışmaları düzenlerken, okul yönetimi bu çalışmaların niteliğini, işlevselliğini, uygulanmasını denetlemeli ve geri bildirim alarak gereken noktalarda öğretmene yardım etmeli” V-3

“ Okul yönetimi aile katılımı çalışmalarına karşı çok duyarsız. Bu konunun üzerinde durması gerekir. Öğretmene destek verirken ailelerinde fikri sorulmalı, anket uygulanmalı” V-2

“ Okul yönetiminin bu konudaki olumsuz tutumu öğretmeni de etkiliyor, bakış açılarını değiştirmeleri gerekir” V-16

Elde edilen bulgular sonucunda gerek okul yönetimi gerekse öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına gereken titizliği gösterip, üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirirlerse aile katılımı çalışmalarının hedeflenen amaçlarına ulaşabileceği söylenebilir. Bu konuda okul yönetiminin ve sınıf öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan okulöncesi eğitimi kılavuz kitabındaki çalışmalar ile ilgili yönergelere göre hareket etmeleri ve ebeveynleri bu konularda bilgilendirerek çalışmalarını onlara paralel şekilde gerçekleştirmeleri daha faydalı olacaktır.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde anket ve görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda okulöncesi eğitiminde uygulanan aile katılımı çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine ilişkin araştırma bulguları değerlendirilmiştir. Analizlerden elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

4.1. SONUÇLAR

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına bakıldığında, %43,6'sının 1–5 yıl arası, %30,9'unun 6–10 yıl arası, %8,2'sinin 11–15 yıl arası, %6,4'ünün 16–20 yıl arası ve %10,9'unun 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mesleğe yeni başlayan 1–5 yıl arası tecrübeye sahip öğretmenler olmalarına karşın, en az sayı 16–20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlere aittir.

Aile katılımı çalışmalarının okullardaki mevcut durumuna yönelik öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin uyguladıkları aile katılımı çalışmalarından memnun oldukları, sadece bazı noktalarda problemler yaşadıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu eğitim programlarını yürütürken aile katılımı çalışmalarını düzenlediklerini ifade etmişlerdir. Genelde bu çalışmalara ailelerin katılımının günde 1–2 saat zaman aralığında olduğunu, bu sürenin yeterli olduğunu düşündüklerini söylemişlerdir. Bu durum öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını günün belirli saatlerinde ve belli zaman aralıklarında gerçekleştirdiklerini tüm güne yaymadıklarını göstermektedir.

Ebeveynlerin gerçekleştirilen bu katılım çalışmalarına katıldıklarında sorun yaşanıp yaşanmayacağına ilişkin öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun herhangi bir problemle karşılaşacaklarını düşünmedikleri görüşünde olduğu görülmektedir. Fakat azda olsa bazı öğretmenler

sorunla karşılaşılabileceklerini ve bu sorunlardan en önemlisinin çocuğun ev ortamında sürekli gördüğü ebeveyni okulda da gördüğünde şımaracağı ve kendilerinin bu çocukları disipline etmede zorlanacağını şeklindedir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun aile katılımı konusunda düzenli olarak veli toplantısı ve birebir görüşme yaptığı ayrıca eve etkinlik ödevi yolladığı anlaşılmaktadır. Buna göre öğretmen görüşlerinin ebeveyn görüşmelerinden elde edilen bulgularla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde hizmet yılı değişkenine göre, aile katılımı çalışmalarını tercih etmelerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği ve aile katılımı çalışmaları sırasında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. En çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşleri arasında ise anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin hizmet yılı değişkenine göre, aile katılımı çalışmalarını tercih etmelerine ilişkin görüşlerine bakıldığında, yüksek kıdemdeki öğretmenlerin düşük kıdemdeki öğretmenlere göre daha olumlu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin kıdemindeki artışa bağlı olarak aile katılımı çalışmalarını tercih etme düşüncelerinin de artış göstermesi, mesleki tecrübelerinin daha fazla olması ve ebeveynlerle olan iletişiminin daha iyi olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin hizmet yılı değişkenine göre, aile katılımı çalışmaları sırasında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara yönelik görüşlerine bakıldığında, mesleki kıdemi 1 yıl ile 15 yıl arası olan öğretmenler, ailelerin bu konudaki eğitiminin yetersiz olmasının kendilerine sorun yaratacağını düşünmektedirler. Diğer yandan 16–20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler kültürel farklılıkların ortak karar vermede sorun yaratabileceğini, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ailelerin geleneksel eğitim yöntemini kullanmak istemesinin sorun yaratacağını düşünmektedirler. Bunun nedeni olarak kıdemli öğretmenlerin ailelerin bakış açısını daha iyi anlamasından ve mesleki kıdemi daha az olan öğretmenlerin genel sorunu tamamen ailelere yorarak kendilerine eleştirel gözle bakamamasından kaynaklanıyor olabilir.

Öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde hizmet yılı değişkenine göre, en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık

göstermediği ortaya çıkmıştır. Bu durum öğretmenlerin kıdemlerinin tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarını üzerinde etkisi olmadığı ve genel olarak birbirlerine yakın görüşte olduklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarını tercih etme ve en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına yönelik görüşlerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemesine karşın, aile katılımı sırasında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlara ilişkin görüşlerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. 22 ile 36 yaş aralığındaki öğretmenler, ailelerin katılım konusundaki eğitimini yetersiz bulurken, 37 yaş ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler kültürel farklılıkların (sosyo-ekonomik çevre, dini inanç vb.) sorun yaratacağı düşüncesinde oldukları ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin görüşleri okuttukları sınıfların öğrenci sayılarına göre değerlendirildiğinde, aile katılımı çalışmalarını tercih etme, aile katılımı çalışmalarını sırasında yaşayacaklarını düşündükleri sorunlar ve en çok tercih ettikleri aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Bu durum öğretmenlerin okuttukları sınıfların öğrenci sayılarının aile katılımı çalışmalarını hakkındaki düşünceleri üzerinde etkisi olmadığını ve genel olarak birbirlerine yakın görüşte olduklarını göstermektedir.

Görüşme yapılan ebeveynlerin büyük çoğunluğu çalışan ve üniversite mezunu ebeveynlerden oluşmaktadır. Üniversite mezunu ebeveynleri, sayı olarak lise mezunu ebeveynler izlemektedir. En az ilkokul ve ortaokul mezunu ebeveynle görüşme yapılmıştır. Sadece oku-yazar olan ebeveyn bulunmamaktadır. Bu durum aile katılımı çalışmalarına katılan öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim seviyelerinin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Görüşmeler sonucunda ebeveynlerin çoğu, öğretmenlerin aile katılımı konusunda değişik çalışmalar hazırladığını ancak sadece veli toplantısı, bilgilendirme panosu, ev ödevi ve birebir görüşmelerin düzenli olarak gerçekleştirildiğinden şikâyetçi olmaktadır. Ebeveynler özellikle sınıfta uygulanan eğitim programına kendilerinin katılmalarında öğretmenlerin isteksiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin

her çalışmaya gereken önemi göstermediğini, belirli çalışmalara ağırlık verdiğini, aileleri yeterince sınıf içi etkinliklere dâhil etmediğini göstermektedir.

Ebeveynlerin ifadelerine bakıldığında, aile katılımı çalışmalarına fırsat buldukça katılmaya çalıştıkları ancak çocuklarının okuldaki durumunu merak ettikleri için veli toplantısı ve birebir görüşmeleri hiç aksatmadıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca çalışan ebeveynler her etkinliğe katılmaya fırsat bulamadıkları için veli toplantılarını tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Bu durum aile katılımı çalışmalarının büyük çoğunluğuna çalışmayan ailelerin katılım gösterdiğini ve çalışan ailelerin ise bu etkinlikleri aksattığını göstermektedir.

Ebeveynler çoğunlukla aile katılımı çalışmalarının çocuklarına okula karşı daha istekli hale gelmesi, özgüven duygusunun gelişmesi, daha mutlu bir çocuk olması açısından faydalı olduğu görüşündedirler. Çocuklarında aile katılımı çalışmalarının hep olumlu etkilerinin olduğu, genel anlamda çocuklarında hiçbir olumsuz etkiye rastlamadıklarını ifade etmişlerdir. Buna göre aile katılımı çalışmalarının ebeveynlerin çocuklarının üzerindeki etkilerini gördükleri için kendilerinde olumlu izler bıraktığı söylenebilir.

Ebeveynlerin görüşleri değerlendirildiğinde, aile katılımı çalışmalarının sistemli ve düzenli yapılmadığı okullarda birtakım olumsuz taraflarının da olduğu vurgulanmıştır. Örneğin öğretmenlerin aile katılımı çalışmalarına karşı olumsuz tutumlarının olması ebeveynleri de katılım yönünden isteksiz hale getirmektedir. Ayrıca öğretmenlerin çalışan aileleri de düşünerek katılım programı hazırlamaması bir diğer olumsuzluklardandır. Bu konuda ilgili kişilerin gerekli hassasiyeti göstermeleri aile katılımı çalışmalarının amacına ulaşmasında etkili olacağı söylenebilir.

Ebeveynlerin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin öğretmenlere aile katılımı konusundaki desteği yetersizdir. Okul yönetimi aile katılımı konusunda öğretmeni yalnız bırakmakta ve gerekli ortamı hazırlamamaktadır. Buna göre okul idaresinin aile katılımı çalışmalarına yeterince destek vermediği söylenebilir.

Ebeveyn görüşmelerinden elde edilen bulgularla anket bulguları karşılaştırıldığında, öğretmenlerin düzenlediği aile katılımı çalışmaları, ebeveynlerin bu çalışmalara katılım süreleri, öğretmenlerin aile katılımı konusunda öğretmenlerden beklentileri ve aile katılımlı çalışmalarının çocuklar açısından yararları paralellik gösterdiği, birbirini desteklediği görülmektedir.

4.2. ÖNERİLER

Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Eğitim programlarını yürütürken aile katılımı çalışmalarını planlayacak ve yürütecek olan temel kişi okulöncesi eğitimi öğretmenidir. Hem çocuk hem de aile arasındaki bağı kurmak, aileleri eğitimin içine dâhil etmek öğretmenin görevidir. Bu durumlarda öğretmenin kendini aile katılımı çalışmaları konusunda yeterli hissedebilmesi çok önemlidir. Bu nedenle lisans düzeyinde okul-aile işbirliğine, aile katılımı konusuna ilişkin çalışmalara yer verilmesi faydalı olacaktır.

2. Öğretmeni sadece hizmet öncesinde eğitmek yeterli değildir. Bilgilerin sürekli güncel kalabilmesi ve yeni bilgilerin mesleki görevini yapmakta olan okulöncesi eğitimi öğretmenlerine aktarılabilmesi için okul-aile işbirliği konusunda hizmet içi eğitim seminerleri de düzenlenmelidir. Tabii öğretmenlerin de bu çalışmaları takip ederek kendilerini geliştirmeleri uygun olacaktır.

3. Okul-aile işbirliğinde öğretmen kadar önemli olan diğer temel kişi ebeveynidir. Gerek öğretmenin gerekse ebeveynin işbirliği konusunda istekli olması ve aile katılımı çalışmalarında istenen hedeflere ulaşmak için ebeveynleri çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin aileleri eğitirken anket ya da tanıma formu ile hangi konularda eğitime ihtiyaçları varsa öncelik sırasına göre yer verebilir.

4. Her ebeveynin aile katılımı çalışmalarına katılabilmesi için çalışmaların sayısı ve çeşitliliği arttırılabilir. Böylelikle her ebeveyn uygun olan çalışmaya katılarak okul ile işbirliğini gerçekleştirebilir. Ayrıca çalışan ebeveynlerin okulda düzenlenen aile katılımı çalışmalarında yer alabilmesi için, öğretmenler tüm aileleri yakından tanıyarak çalışma planlarına uygun eğitim etkinlikleri hazırlayabilir. Böylelikle çalışan aileler de işbirliğini gerçekleştirebilir.

5. Aile katılımı konusunda en az anneler kadar babalarda teşvik edilmelidir. Bu konuda babalara yönelik eğitim seminerleri düzenlenebilir ve babaların da rahatlıkla katılabileceği çalışmalara düzenlenebilir.

6. Aile katılımı çalışmaları gerçekleştirilirken anne babası ayrı olan çocukların bu durumdan etkilenmemesi için gerekli önlemlerin alınması faydalı olacaktır.

7. Okul yönetiminin aile katılımı çalışmalarına gereken önemi vermesi gerekmektedir. Okul yönetimi aile katılımı konusunda hem ebeveynlerin ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapabilir hem de öğretmene çalışmalar için uygun ortamı hazırlamasında yardımcı olabilir.

8. Öğretmenin okul-aile işbirliği konusunda istediği hedeflere ulaşabilmesi için ailelerin birbirleri ile saygı ve sevgi duydukları bir sınıf ortamı oluşturması gerekir. Bu konuda ailelerin beraber katılacağı geziler, eğitim toplantıları, çaylar öğretmene yardımcı olabilir.

9. Öğretmenin eğitim verdiği sınıfın ihtiyaçlarına uygun katılım çalışmaları planlayabilmesi son derece önemlidir. Bu yüzden çocukların yanında aileleri de iyi tanınması, özelliklerini iyi bilmesi gerekir. Öğretmen aileleri daha yakından tanımak için ev ziyaretleri yapabilir.

10. Araştırmadan elde edilen bulgular aile katımlı çalışmalarının uygulanmasında okul idaresi, okulöncesi öğretmenleri ve ebeveynlerin desteğinin önemli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle; yönetici, öğretmen, öğrenci, ebeveyn ve tüm okul personeli arasında güçlü bir bağ oluşturulmalıdır. Aile katılımı çalışmalarının veriminin

arttırılmasında çocukların görüşleri göz önünde bulundurularak, bundan sonra yapılacak olan araştırmalarda öğrencilerin aile katılımı çalışmalarını üzerine bakış açıları incelenebilir.

11. Bu araştırmada, örneklemini yalnızca Çanakkale ili merkez ilçede aile katılımı çalışmaları yapan okulöncesi eğitimi öğretmenleri ve öğrenci ebeveynleri oluşturmaktadır. Bu sebeple aile katılımı çalışmalarının değerlendirilmesi üzerine yapılacak olan diğer çalışmalarda, örneklem daha geniş tutularak diğer illerdeki öğretmenlerin ve ebeveynlerin bakış açıları araştırılabilir.

12. Ayrıca bu araştırmada veri toplama aracı olarak gözlem ve anket kullanıldığından, araştırma bulguları yalnızca öğretmenlerin ve ebeveynlerin aile katılımına yönelik görüşlerini ortaya koymaktadır. Bundan sonra yapılacak olan araştırmalarda gözlem tekniği kullanılarak öğretmenlerin ve ebeveynlerin aile katılımı çalışmalarına yönelik uygulamaları ortaya konulabilir.

KAYNAKÇA

- Altinköprü, Tuncel. *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır?*, Hayat Yayınları, İstanbul 2000.
- Arabacı, Nalân; Ayşe B. Aksoy, “Okulöncesi Eğitime Katılım Programının Annelerin Bilgi Düzeylerine Etkisi”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 29, 2005, 18–26.
- Aral, Neriman; Adalet Kandır; Münevver Can Yaşar. *Okulöncesi Eğitim ve Okulöncesi Eğitim Programı*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2002.
- Aral, Neriman; Adalet Kandır; Münevver Can Yaşar. *Okulöncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2000.
- Argon, Türkan; Mehmet Akaya. “Ebeveynlerin Okulöncesi Eğitim ve Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:16, No:2, 413–430, Ekim 2008.
- Arı, Meziyet; Pınar Bayhan; İsmihan Artan, “Farklı Anne Baba Tutumlarının 4–11 Yaş Grubu Çocuklarında Görülen Problem Durumlarına Etkisinin Araştırılması”, 10. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, 22–38, İstanbul 1997.
- Aslanargun, Engin. “Okul-Aile İşbirliği Ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışması”, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 18, 2007.
- Arslan, Ümit; Nural Eşref, “Okulöncesi Eğitiminde Okul-Aile İşbirliğinin Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:162, 99–108, 2004.
- Berger, Eugenia Hepworth. *Parents as Partners in Education. Families and School Working Together*, 6th Edition, New Jersey: Pearson Education.
- Bergman, Fulya. “Okulöncesinde Aile”, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı: 12, 1990, 12–23.
- Calderhead, James. *Öğretmenlerin Uzmanlığının Tanınması ve Geliştirilebilmesi*, Uluslar arası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1997.
- Can Yaşar, Münevver. *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı*, Gazi Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001–2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, Ya-Pa Yayınları, 366–375, İstanbul 2001.
- Castro, Dina C.; Donna M. Bryant; Ellen S. Peisner-Feinberg; Martie I. Skinner, “Parent Involvement in Head Start Programs: The Role of Parent, Teacher and Classroom Characteristics”, *Early Childhood Research Quarterly*, 19 (3), 413-430, 2004.
- Cavkaytar, Atilla. *Okulöncesi Eğitimde Okul, Aile ve Çevre İşbirliği*, *Okulöncesi Eğitimin İlke ve yöntemleri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 133–144, 2004.

- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*, 5. Baskı, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2002.
- Coldron, John; Boulton Pam, “A Case Study of a Parent’s Educational Practise”, *International Studies In Sociology of Education*, 9 (1), 77–93, 1999.
- Coleman, Mary Sue. *Families and Schools : In Search of Common Ground*, Young Children, Michigan, 1997.
- Coleman, Mary Sue; Sally Churchill. *Challenges to Family Involvement*, Childhood Education, Michigan, 1997.
- Cömert, Dilsür; Havise Güleç, “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2005.
- Croizer, Gill. “Parental Involvement: Who Wants It?”, *International Studies In Sociology of Education*, 9(3), 219–238, 1999.
- Çağdaş, Aysel. *Anne-Baba-Çocuk İletişimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2002.
- Çelenk, Süleyman. “Okul-Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişki”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 24, 3–39, 2003.
- Darmanın, Mary. “When Students Are Failed: Love as an Alternative Educational Discourse?”, *International Studies in Sociology of Education*, 13(2), 141–170, 2003.
- Dearing, Eric; Holly Kreider; Sandra Denise Simpkins; Heather Bastow Weiss, “ Family Involvement in School and Low-Income Children’s Literacy: Longitudinal Associations Between and Within Families”, *Journal of Educational Psychology*, 98(4), 653–664, 2006.
- Dönmezler, İbrahim. *Ailede İletişim ve Etkileşim*, Sistem Yayıncılık, İstanbul 2001.
- Ensari, Hoşcan; Rengin Zembat. *Yönetim Stillerinin Ailenin Okulöncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerinde Etkileri*, Marmara Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1999.
- Epstein, Joyce L. *School Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*, Boulder, Colorado, Westview Pres, 2001
- Ersoy, Özlem. *36–72 Aylık Çocuklar İçin Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılım Çalışmaları*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2003.
- Eryorulmaz, Anı. “Kurumsal Okulöncesi Eğitimde Ailenin Rolü”, 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1993.
- Gorham, J. Peter; Nuttall Pamela Nason, “Why Make Teachers Work More Visible to Parents?”, *Young Children*, Michigan 1997.

- Güler, Tülin. Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımının Önemi, 45(540), 84–87, 2006.
- Gürşimşek, Işık. “Okulöncesi Gelişimine Aile Katkısı ve Psikososyal Gelişim”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 3(1), 125–140, 2003.
- Hildebrand, Verna. “Teacher-Parent Relation”, Introduction to Early Childhood Education, New York :Mcmillon Publishing CO., 1981.
- Hohmann, Martin; David P. Weikart. *Küçük Çocukların Eğitimi*, Hisar Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul 2000.
- Hollingsworth, Peter. *İlköğretimde Öğretim Yöntemleri*, Çeviri: Tanju Gürkan, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü
- Hornby, Garry. *Improving Parental Involvement*, Cassel Wellington House, London 2000.
- İşmen, Esra; Armağan Yıldız, “Okulöncesi Dönemde Aile-Okul İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı”, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı:44, 1996, 30–32
- Kandır, Adalet. *36–72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programlarının Hazırlanması*, Kök Yayıncılık, Ankara 2002.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınevi, Ankara 2002.
- Kaya, Özlem Melek; Seviye Cihangir; Berrin Dinç. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımına Yönelik Bir Model Önerisi”, 1. Uluslar arası Okulöncesi Eğitim Kongresi, Ya-Pa Yayınları, 379–397, İstanbul 2004.
- Kaya, Özlem Melek. *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgisi ve Katılımları ile Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir 2002.
- Koçak, Nurcan. “Erken Çocukluk Döneminde Eğitim ve Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 151, 2001.
- Kolay, Yakup. “Okul-Aile-Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164, 2004.
- Kuşin, İclal. “Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği”, 7. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1991.
- Laloumi Vidali, E. “Professional Views on Parents' Involvement at the Partnership Level in Preschool Education”, International Journal of Early Childhood, 29 (1): 19-25, 1997.

- Mağden, Duyan. “Okulöncesi Eğitim Programlarında Yeni Yaklaşımlar”, 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitim ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1993.
- Manning, David; Jean Paul Schindler, “Communicating With Parents When Their Children Have Difficulties”, Young Children, Ohio July 1997.
- Martin, Jane; Lyn Tett; Helen Kay, “Developing Collaborative Partnership: Limits and Possibilities for Schools, Parents and Community Education”, International Studies in Sociology of Education, 9(1), 59-74, 1999.
- Milli Eğitim Bakanlığı. *Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, Ankara 2002.
- Morrison, George. *Early Childhood Education Today*, Merril Press, New Jersey, USA 1998.
- Navaro, Leyla. *Beni Duyuyor Musun?*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 1987.
- Oktay, Ayla. *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem*, Epsilon Yayınevi, 4. Baskı, İstanbul 2002.
- Oktay, Ayla. *Yaşamın Sihirli Yılları*, Epsilon Yayıncılık, İstanbul 2000.
- Ömeroğlu, Esra; Münevver Can Yaşar, “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı: 62, Nisan 2005.
- Ömeroğlu, Esra; Zafer Yazıcı; Hale Dere. *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ebeveynin Eğitime Katılımı*, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2003.
- Ömeroğlu, Esra; Ayşe Aksoy; Ayşe Turla. “Anne Çocuk Eğitimi Programı”, Okulöncesi Eğitim Sempozyumu, Editör: Gelengül Haktanır, 89-91, Ankara 1997.
- Ömeroğlu, Esra; Fatma Tezel Şahin; Ayşe Turla; Münevver Can Yaşar. “Çocukluk Döneminde Ev Ortamının Çocuğun Eğitimine Etkisi”, 1. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi, 316-335, Ankara 1997.
- Özabacı, Nilüfer. Öğrenci Başarısızlığının (Akademik Başarısızlığın) Nedenleri ve Bazı Pratik Çözüm Önerileri, E Özet, Eskişehir Eğitim Hizmetleri Merkezi, 1(2), 2005.
- Poyraz, Hatice; Hale Dere. *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Anı Yayıncılık, Ankara 2001.
- Seçkin, Nezahat; Gürcü Koç. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Program”, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı: 57, 6-9, 1997.
- Şahin, Fatma Tezel; Naim Ünver, “Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:13, 23-30, Mart 2005.

- Taş, Fahrettin. *Çocuğun Gelişiminde Okulöncesi Eğitim*, Kariyer Yayınları, 99–104, İstanbul, Kasım 2001.
- Tezel Şahin, Fatma; Naim Ünver, “Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 23–30, 2005.
- Tezel Şahin, Fatma; Ayşe Turla. “Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Yapılan Aile Katılım Çalışmalarının İncelenmesi”, *Türkiye Okulöncesi Eğitimi Geliştirme Derneği OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Kongresi Bildiri Kitabı*, Cilt1, Ya-Pa Yayınları, 379–392, İstanbul 2004.
- Unutkan, Özgül Polat. *5–6 Yaş Grubu Aile Katımlı Sosyalleşme Programı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1998.
- Usta, Aydın. “Çocuğun Ruhsal Süreçleri Üzerinde Ailenin Etkisi”, *İnönü Üniversitesi Bilimsel Eğitim Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 7, 2007.
- Waanders, Christine; Julia L. Mendez; Jason T. Downer, “Parent Characteristics, Economic Stress and Neighborhood Context as Predictors of Parent Involvement in Preschool Children’s Education”, *Journal of School Psychology*, 45(6), 619–636, December 2005.
- Waldbart, A.; B. Meyers; J. Meyers, “Invitations to Families In An Early Literacy Support Program, *Reading Teacher*, 59(8), 774-785, 2006.
- Wright, K.; D. Stegelin; L. Hartle. *Building Family, School and Community Partnerships*, Pearson Education, New Jersey, 2007.
- Yaşar, Münevver Can. *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı*, Gazi Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001–2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2001.
- Yavuzer, Haluk. *Çocuk Psikolojisi*, Remzi Kitapevi, İstanbul 1999.
- Yavuzer, Haluk. *Anne-Baba-Çocuk*, Remzi Kitapevi, İstanbul 1998.
- Yazıcı, Zeliha; Begümhan Yüksel; Cem Güzeller, “Ebeveynlerin Okulöncesi Eğitimde Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarından Beklentileri”, *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:7, Sayı:13, 63-76, Ocak 2005.
- Yıldırım, A.; H. Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.
- Yörükoğlu, Atalay. *Çocuk Ruh Sağlığı*, Özgür Yayınları, İstanbul 1998.
- Zembat, Rengin; Gülengül Haktanır. *Okulöncesi Eğitim Denetim Rehber Kitabı*, Ya-Pa Yayınevi, 112–124, 2005.

Zembat, Rengin; Özgül Polat Unutkan. *Okulöncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2001.

Zembat, Rengin; Özgül Polat Unutkan. *Okulöncesinde Çocuğun Sosyal Gelişiminde Aile Katılımının Önemi*, Marmara Üniversitesi Anaokulu Öğretmeni El Kitabı, Ya-Pa Yayınları, 1999.

EKLER**EKLER****EK 1 : Araştırma İzni****EK 2 : Veri Toplama Aracı : Öğretmen Anketi****EK 3: Veri Toplama Aracı: Görüşme Formu**

EK 1: Araştırma İzin

İ.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SA : 18.4.MEM.4.17.00.07-311-
K : Anket Uygulanması

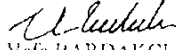
18.03.2009 04029

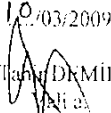
VALİLİK MAKAMINA

İlçeniz Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün
18.03.2009 tarih ve 554 sayılı yazısı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim
Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal ATAKAN
tarafından, 01.04.2009-29.04.2009 tarihle "Okul Öncesi Öğretimde Aile Katılımı
çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu çalışması
kapsamında, İlimiz Merkez ve İlçelerinde görevli Okul Öncesi Öğretmenlerine, eğitim-
görevleri süresince uygun şekilde, Anket Uygulanması yapılması ilgil yazısıyla teklif edilmekte
olmaktadır. Müdürlüğünüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunca incelenerek uygun
görülürse;

Makamlarınızca da uygun görülürse; Oluşularınızı Arz ve Teklif ederim

Vefa BARDAKCI
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
18.03/2009

Tahsin DEMİR
Vali Yardımcısı

144 6 0282

Vilayet Konakı 3. Kat 17100 ÇANAKKALE

Tel : 217 11 35
Faks : 217 29 77

E-Posta : canakkalemcm@meh.gov.tr
İnt. Adresi : http://canakkale.meh.gov.tr

EK-2

ANKET FORMU

Değerli Öğretmenler,

Bu anket “okulöncesinde aile katılımı” ile ilgili bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Belirtilen görüşler hakkında doğru ve samimi kanaatlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Kişisel Bilgiler

1.Cinsiyetiniz: () Erkek () Bayan

2- Yaşınız?

a- () 22-26 arası b- () 27-31 arası c- () 32-36 arası d-() 37-42 arası e- () 42’den büyük

3. Mesleki Kıdeminiz

() 1- 5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 yıl ve yukarısı

4. Görev yaptığınız okul öncesi eğitim kurumu hangi birime bağlıdır?

a- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına Bağlı anaokulu

b- Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı özel anaokulu – anasınıfı

c- Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı devlet anaokulu - anasınıfı

5. Sınıf Mevcudunuz

() 10- 20 öğrenci () 20-30 öğrenci () 30-40 öğrenci

6. Sınıfınızdaki çocukların yaş grubu nedir?

a.() 3-4 yaş b- () 4-5 yaş c- () 5-6 yaş

Not.11. soruyu öncelik sırasına göre parantezlerin içine 1. 2. 3. derece olarak öncelik sırasına göre belirtmeniz göre belirtmeniz araştırmamızın sağlıklı değerlendirilmesi açısından önem kazanmaktadır.

Öğretmenlerin Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımı Hakkındaki Görüşleri

1.Eğitim programlarını yürütürken eğitime ailelerin de katılımını tercih eder misiniz?	Evet () Hayır () Toplam
2.Cevabınız EVET ise hangi oranda katılımlarını uygun buluyorsunuz?	1-2 saat () Tüm gün () Diğer. Lütfen belirtiniz Toplam
3.Ailelerin eğitim programına katılması durumunda problemlerle karşılaşacağınızı düşünüyor musunuz?	Evet () Hayır () Toplam
4.Cevabınız EVET ise en çok hangi problemlerle karşılaşabilirsiniz?	1. 2. 3. 4. 5. 6. Toplam

5.Sizce aileler, okulöncesi eğitim programları yönünden, evde çocuklarına yardım etmek amacıyla eğitilmeli midir?	Evet ()
	Hayır ()
	Toplam
6.Okula yeni başlayan çocukların velilerini okulda beklemleri konusunda teşvik ediyor musunuz?	Evet ()
	Hayır ()
	Toplam
7.Cevabınız EVET ise bu süre ne kadar oluyor?	1-2 saat ()
	İlk gün tamamen ()
	İlk hafta tamamen ()
	Çocuk okula uyum sağlayana kadar ()
	Toplam
8.Sınıfınızda aile katılımına yer veriyor musunuz? Cevabınız EVET ise lütfen aşağıdaki soruları yanıtlayınız?	Evet ()
	Hayır ()
	Toplam
9.Aileler ne kadar süre ile eğitime katılıyorlar?	1-2 saat (günde) ()
	Tüm gün ()
	Diğer (Lütfen belirtiniz)
	Toplam
10.Katılım hususunda anne-babadan hangisi daha istekli?	Anne ()
	Baba ()
	Diğer (Lütfen belirtiniz)
	Toplam

11.Aile katılımında yaşadığınız en önemli sorunlar nelerdir?	1.Kendi eğitimimi bu konuda yeterli bulmuyorum. ()
	2.Ailelerin bu konudaki eğitimi yetersiz. ()
	3.Kültürel farklılıklar ortak karar vermede sorun yaratıyor. ()
	4.Aileler geleneksel eğitim yöntemini kullanmak istiyor.
	5.Sınıf ortamım bu uygulama için elverişsiz. ()
	6.Okul idaresi bu konuya sıcak bakmıyor. ()
	Diğer (Lütfen belirtiniz)
12. Aile katılımının çocuklar açısından yararı olabileceğini düşünüyor musunuz?	Evet ()
	Hayır ()
	Toplam

13. Cevabınız EVET ise yararları neler olabilir?	
--	--

EK-3

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli Veli,

Bu görüşme formu, “Okulöncesi Eğitiminde Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” ile ilgili bir araştırmaya temel oluşturmak amacı ile hazırlanmıştır. Konuya ilişkin olarak sizlerin deneyim ve gözlemleri önem taşımaktadır. Vereceğiniz cevapların samimi olması görüşmenin güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Görüşme formunun doldurulmasında göstereceğiniz duyarlılık için şimdiden teşekkür ederim.

Hilal ATAKAN
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi/Okul Öncesi Eğitimi Öğretmeni

1. Cinsiyetiniz: () Bayan () Bay
2. Öğrenim durumunuz nedir?
() Okuryazar () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Lise mezunu () Üniversite mezunu
3. Herhangi bir işte çalışıyor musunuz? () Evet () Hayır
4. Çocuğunuzun devam ettiği okulöncesi eğitim kurumunda aile katılımı konusunda ne tür çalışmalar düzenleniyor? Lütfen kısaca yazınız.
5. Çocuğunuzun devam ettiği okulöncesi eğitim kurumunda uygulanan aile katılımı çalışmalarına katılıyor musunuz?
Yanıtınız evet ise;
 - Aile katılımı çalışmalarından hangilerine katılım gösteriyorsunuz? Lütfen kısaca yazınız.
 - Aile katılımı çalışmalarını ne sıklıkla gerçekleştiriyorsunuz? Lütfen kısaca yazınız.Yanıtınız hayır ise;
 - Aile katılımı çalışmalarına katılmama sebepleriniz nelerdir? Lütfen kısaca yazınız.
6. Çocuğunuzun devam ettiği okulöncesi eğitim kurumunda uygulanan aile katılımı çalışmalarının çocuğunuzun üzerindeki etkileri nelerdir? Lütfen kısaca yazınız.

7. Çocuğunuzun devam ettiği okulöncesi eğitim kurumunda uygulanan aile katılımı çalışmaları konusunda retmenlerden ve okul yönetiminden beklentileriniz nelerdir? Lütfen kısaca yazınız.

